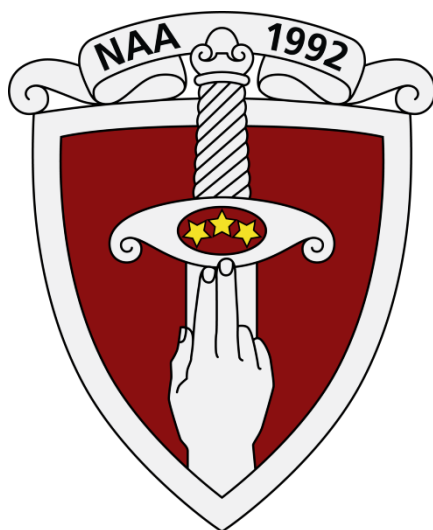

**LATVIJAS NACIONĀLĀ AIZSARDZĪBAS
AKADĒMIJA**

**ĪSĀ CIKLA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS
IZGLĪTĪBAS STUDIJU PROGRAMMA
“PRAKTISKĀ MILITĀRĀ VADĪBA”
(Izglītības klasifikācijas kods: 41 863)**

STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS

Rīga
2024

SATURA RĀDĪTĀJS

Tekstā lietotie saīsinājumi.....	3
I. Studiju programmas atbilstība studiju virzienam	4
II. Resursi un nodrošinājums	13
III. Studiju saturs un īstenošanas mehānisms	19
IV. Mācībspēki.....	28
V. Studiju programmas atbilstība normatīvajiem aktiem	31
VI. Pielikumu saraksts	32

Tekstā lietotie saīsinājumi

NBS – Nacionālie bruņotie spēki

NAA – Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija

AM – Latvijas Republikas Aizsardzības ministrija

NATO – *North Atlantic Treaty Organization*

NBS AŠ – Nacionālo bruņoto spēku Apvienotais štābs

MDL – Militārā dienesta likums

MK – Ministru kabinets

Kvalitātes politika – “Latvijas Nacionālās aizsardzības Kvalitātes politika”

ILIAS – elektroniskā mācību platforma NAA (vācu *Integriertes Lern-, Informations- und Arbeitskooperations-System*, angļu *Integrated Learning, Information and Work Cooperation System*)

LUIS – Latvijas Universitātes informācijas sistēma

DSPC – Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Drošības un stratēģiskās pētniecības centrs

ATIC – Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Aizsardzības tehnoloģiju un inovāciju centrs

MVP – Nacionālo bruņoto spēku Mācību vadības pavēlniecība

ZS – Latvijas Republikas Zemessardze

SzS – Nacionālo bruņoto spēku Sauszemes spēki

IS – Nacionālo bruņoto spēku Instruktoru skola

ES – Eiropas Savienība

DEEP – *Defence Education Enhancement Programme* (NATO)

MTL – materiāltehniskais līdzeklis

KP – uzskaites vienība, kas izsaka studiju darba apjomu, pamatojoties uz studiju programmā vai tās daļā definētajiem studiju rezultātiem un ar to sasniegšanu saistīto studiju slodzi. Kredītpunkts saskaņā ar Eiropas kredītpunktu pārneses un uzkrāšanas sistēmu.

LKI – Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra

EKI – Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūra

I. Studiju programmas atbilstība studiju virzienam

1.1. Studiju programmas izveides pamatojums un atbilstība augstskolas stratēģijai un studiju virzienam. Norādīt studiju programmas mērķus, uzdevumus, plānotos studiju rezultātus atbilstoši LKI/EKI attiecīgajam līmenim un novērtēt to sasniedzamību un savstarpējo sasaisti.

Mūsdienu mainīgā sociālā, ekonomiskā un globālā vide nosaka arvien lielākas prasības indivīdam pielāgoties izmaiņām. Izglītība ir būtisks faktors, kas ietekmē gan cilvēka kā personības, gan sabiedrības, gan valsts attīstību. Dažādos Latvijas valsts vidējā termiņa politikas plānošanas dokumentos¹ par izglītību tiek uzsvērts, ka izglītības iespēju nodrošināšana un veicināšana mūža garumā indivīda personības attīstībai un tādējādi arī spējai pielāgoties jaunām darba tirgus prasībām un tendencēm ir viens no sasniedzamajiem mērķiem, kā arī: “Cilvēku skaitam samazinoties un sabiedrībai novecojot, ir svarīgi nesamazināt cilvēkkapitāla bāzes vērtību un palielināt tā produktivitāti,”² ko iespējams veicināt ar izglītību: “Kvalitatīva, visa mūža garumā pieejama un uz radošumu orientēta izglītība ir 21. gadsimta nepieciešamība – tā ļauj reaģēt uz globālās konkurences un demogrāfijas izaicinājumiem un ir viens no priekšnoteikumiem ekonomikas modeļa maiņai.”³ Līdz ar to kvalitatīvai izglītībai nākotnē būs nozīmīga loma arī NBS personāla attīstībā.

Studiju programmas “Praktiskā militārā vadība” (turpmāk tekstā – studiju programma) izglītības klasifikācijas kods ir 41 863, kas veidots saskaņā ar MK noteikumiem Nr.322 “Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju”, koda cipari “41” ir augstākās izglītības pakāpe un pirmā līmeņa profesionālā augstākā izglītība, ceturrtā līmeņa profesionālā klasifikācija (saskaņā ar Augstskolu likuma un MK noteikumiem Nr.305. “Noteikumi par valsts profesionālās augstākās izglītības standartu” jauno regulējumu – īsā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programma un piektā līmeņa profesionālā kvalifikācija), īstenojama pēc vispārējās vai profesionālās vidējās izglītības ieguves, cipari “863” - izglītības tematiskā grupa “Militārā aizsardzība”. Studiju programmas nosaukums “Praktiskā militārā vadība” norāda ne vien uz militārās aizsardzības sfēru, bet arī uz instruktoru dienesta specifiku, kas atspoguļojas studiju programmā iekļauto studijuursos, kas veicina militārās vadības kompetenci.

Studiju programma “Praktiskā militārā vadība” veidota, pamatojoties uz “Augstskolas likumu”, MK noteikumiem Nr.305 “Noteikumi par valsts profesionālās augstākās izglītības standartā” noteiktajām prasībām, MK noteikumiem Nr.795 “Studiju programmas licencēšanas noteikumi”, MK noteikumiem Nr. 643 “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas darbības noteikumi”, profesijas standartu “Vecākais militārais instruktors”, “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas attīstības stratēģiju 2023.-2032.gadam” un militārās aizsardzības aktuālajām tendencēm. Studiju forma – neklātie, studiju veids – nepilna laika, studiju programmas ilgums – 5 semestri.

Studiju programmas ar mērķauditoriju NBS instruktori ar dienesta pakāpi virsseržants (bocmanis) izveides pamatojums.

1. Instruktoru sastāva vispārējā izglītības līmeņa paaugstināšana, veicinot izglītības iegūšanu. Attīstoties militārajai jomai, tehnoloģijām, mūsdienu

¹ “Par Izglītības attīstības pamatnostādņēm 2021.-2027.gadam” MK rīkojums Nr.436, “Latvijas nacionālais attīstības plāns 2021.-2027.gadam”, “Latvijas ilgspējīgas attīstības stratēģija “Latvija 2030””, “Nākotnes augstskolas 2030. Latvijas augstākās izglītības un augstskolu attīstības nacionālā koncepcija 2021.-2030.gadam” AIP

² Latvijas ilgspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, Latvijas Republikas Saeima, 10.lpp aplūkots tiešsaistē <https://www.mk.gov.lv/lv/latvijas-ilgtspejigas-attistibas-strategija>

³ Turpat

kaujas vide ir kļuvusi daudz sarežģītāka. Līdz ar to arī NBS līmenī ir svarīgi piedāvāt iespēju iegūt izglītību profesionālajā jomā, kas veicinātu instruktoru kompetences darboties un pielāgoties izmaiņām valsts aizsardzības spēju stiprināšanā. Instruktoriem jāspēj analizēt liela apjoma informāciju, jāstrādā vidē, kur iespējamās neprognozējamās izmaiņas, un jāspēj piedāvāt risinājumus profesionālajā jomā un darbībā. Jaunas teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas paaugstina militārā dienesta pienākumu izpildes kvalitāti, kā arī veicina mūžizglītības integrāciju militārā vidē un personības attīstību.

2. Efektīvākas sadarbības veicināšana starp virsniekiem un instruktoriem. Ikdienu profesionālo dienesta uzdevumu veikšanā instruktori un virsnieki darbojas ciešā mijiedarbībā, līdz ar to vienotām zināšanām, prasmēm un kompetencēm ikdienu un kaujas uzdevumu izpratnei ir galvenā loma, jo tā tiek veicināta gan sadarbība starp virsniekiem un instruktoriem, gan augstākā komandiera nodomu sasniegšanu. Arī NATO vadlīnijās bruņoto spēku instruktoru profesionālajai izglītībai “Non-Commissioned Officer Professional Military Education Reference Curriculum”⁴ norādīts, ka instruktori ir bruņoto spēku efektivitātes būtiska sastāvdaļa, kas kalpo par pamatu un virzītājspēku veiksmīgām mūsdienu militārajām operācijām. Tādējādi ir būtiski, ka instruktoriem ir iespēja apgūt profesionālās zināšanas ne tikai karjerasursos, kas nepieciešami dienesta pakāpes piešķiršanai, bet arī iegūta profesionāla augstākā izglītība militārajā augstskolā.

3. Vecākā militārā instruktora kvalifikācijas iegūšanas iespēja augstākajā izglītības iestādē. Šobrīd militārās profesijas, kas reglamentētas ar profesijas standartu, ir: jaunākais militārais instruktors (vispārējās izglītības programmu īsteno Pulkveža Oskara Kalpaka profesionālā vidusskola), leitnants un vecākais militārais vadītājs (augstākās izglītības profesionālās izglītības studiju programmas īsteno NAA) un vecākais militārais instruktors. Šobrīd, lai iegūtu kvalifikāciju – vecākais militārais instruktors, kas atbilst 5.profesionālās kvalifikācijas līmenim, nepieciešama jauna īsā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programma atbilstoši 5.LKI/ 5.EKI.

4. Instruktoru profesijas prestiža celšana sabiedrībā. Studiju programma ar iegūstamo kvalifikāciju vecākais militārais instruktors, veicinās sabiedrības izpratni, ka vecākie militārie instruktori ir personāls, kas NBS vienībā administrē dažādus procesus un personālu, apstrādā liela apjoma informāciju, sniedz atbalstu plānošanā un vadīšanā. Minētie pienākumi civilajā darba vidē ir pielīdzināmi vadītāju profesijām. Pamatojoties uz “Aizsardzības ministrijas, tās padotībā esošo iestāžu, tostarp Nacionālo bruņoto spēku, personāla politikā” minēto, ka “(..) kur vien tas iespējams, jānodrošina iespēja karavīriem saņemt valsts atzītus izglītības dokumentus un jāpanāk, ka karavīru dienesta laikā iegūto profesionālo sagatavotību iespējams aprakstīt kategorijās “zināšanas”, “prasmes” un “kompetences””⁵, saņemtie izglītības dokumenti, pabeidzot studiju programmu, ir sabiedrībai un potenciālajam darba devējam saprotami, līdz ar to veicinot potenciāli veiksmīgāku integrēšanos darba tirgū pēc atvaļināšanās no aktīvā dienesta.

5. Lēmēj institūciju lēmumi par studiju programmas ieviešanu. Aizsardzības ministrijas Personāla attīstības un izglītības padomes 21.07.2023.

⁴ “Non-Commissioned Officer Professional Military Education Reference Curriculum” multinacionāla darba grupa, 2013.

⁵ “Aizsardzības ministrijas, tās padotībā esošo iestāžu, tostarp Nacionālo bruņoto spēku, personāla politika.” Apstiprināta ar aizsardzības ministra 06.11.2012. pavēli Nr.185, 22.lpp.

sēdē (protokols Nr.PROT-34, apstiprinājusi aizsardzības ministre) tika nolemts atbalstīt jaunas profesionālās izglītības programmas izveidi NAA, kurā augstāko izglītību iegūtu instruktoru sastāva karavīri, uzdodot MVP sākt darbu pie šīs programmas izveides NAA. 15.10.2024. NAA Senātā pieņemts lēmums apstiprināt NAA jaunas studiju programmas īsā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas “Praktiskā militārā vadība” izveidi (protokols 17.10.2024., Nr.20, apstiprināts ar NAA rektora pavēli Nr.146, 24.10.2024.).

Atbilstoši “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas attīstības stratēģijā 2023.-2032.gadam”⁶ (turpmāk tekstā - NAA stratēģija, pieejama NAA tīmekļa vietnē https://www.naa.mil.lv/sites/naa/files/document/NAA_Attistibas_strategija_2023_2032.pdf , 13.pielikums, nr.13.1.) atspoguļotajai NAA misijai, kas nosaka, ka NAA ir lietišķo zinātņu augstskola, kas studiju virziena “Militārā aizsardzība” īsteno profesionālās augstākās izglītības programmas, sagatavojot militāros līderus NBS vienībām, studiju programmas “Praktiskā militārā vadība” realizēšana un studiju rezultātā iegūtā kvalifikācija atbilst NAA misijai.

Studiju programma veidota, lai īstenotu NAA stratēģijā noteiktos NAA attīstības virzienus (skatīt 1.tabulu).

Attīstības virziens	Studiju programmas atbilstība
Efektīva pārvaldība un ilgtspējīga attīstība	Studiju programma atbilst valsts profesionālās augstākās izglītības standartam (MK noteikumi Nr.305 “Noteikumi par valsts profesionālās augstākās izglītības standartu”) un tiek īstenota studiju virziena “Militārā aizsardzība” ietvaros, nodrošinot karavīru izglītību atbilstoši karjeras sistēmai NBS. Studiju programma tiek regulāri izvērtēta atbilstoši iekšējās kvalitātes procesiem. Studējošie piedalās studējošo pašpārvaldē, kas nodrošina aktīvu studējošo iesaisti studiju procesa pārvaldībā un studiju kvalitātes uzlabošanā. Lai nodrošinātu kvalitatīvas studijas, studiju programmai tiek plānoti nepieciešamie mācību resursi, kā arī klātienēs lekcijas notiek esošajā NAA infrastruktūrā. Studiju programma veicina NAA prestižu un interesi par militāro izglītību.
Profesionāla personāla komplektēšana	Studiju programmas mācībspēks komplektēts, piesaistot augsti kvalificētus speciālistus – akadēmiskais personāls, tajā skaitā arī pētnieki, vieslektori un militārpersonas. Studiju kursus vada gan mācībspēks, ar ko NAA ir izveidojusies veiksmīga sadarbība, realizējot pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas, gan pieaicinot jaunu mācībspēku, pamatojoties uz personas profesionālo pieredzi, atsauksmēm u.c. faktoriem.
Kvalitatīvas studijas	Studiju programma atbilst valsts profesionālās augstākās izglītības standartam (MK noteikumi Nr.305 “Noteikumi par valsts profesionālās augstākās izglītības standartu”), profesijas standartam un NBS militāro spēju attīstības

⁶ “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas attīstības stratēģija 2023.-2032.gadam.” Apstiprināts 06.12.2022. NAA Satversmes sapulcē, 9.lpp.

	<p>vadlīnijām un tiek realizēta ievērojot NAA Kvalitātes politikā ietvertos principus: stratēģiska un sistemātiska pieeja, orientācija uz mērķu sasniegšanu un rezultātu, klienta fokusu, personāla līdzatbildību, līderību, ārējo un iekšējo komunikāciju, sadarbību un sociālo atbildību un patstāvīgu pilnveidi. Studiju programmas īstenošanā tiek ievērota NAA kvalitātes vadības sistēmas pārvaldības hierarhija un atbildība. Studiju procesā tiek pārraudzīta iekšējā un ārējā studiju kvalitāte – atgriezeniskās saites iegūšana no studējošajiem, mācībspēka, darba devējiem. Studiju programmas ietvaros tiek izstrādāts kvalifikācijas darbs, kas veicina studējošo iesaisti pētniecībā drošības, aizsardzības un militārās zinātnes jomās. Lai nodrošinātu neklātienas studiju formas realizēšanu, tiek izmantots ILIAS (elektroniskā mācību platforma), kur ir gan mācību materiāli, gan uzdevumi, testi, gan saziņas iespējas ar mācībspēku. Administratīvā procesa nodrošināšanai tiek izmantots LUIS. Studiju kursu realizēšanai tiek piesaistīts kvalificēts mācībspēks, kura sastāvu veido gan militārpersonas, gan civilpersonas. Piedāvājot studiju iespējas instruktoru sastāvam, tiek nodrošināts militārās izglītības sistemātiskums attiecībā uz instruktoru sastāvu.</p>
Militārās zinātnes attīstība un sadarbība	<p>Studiju programmas studiju kursu realizācijā kā mācībspēks tiek piesaistīti arī pētnieki no DSPC un ATIC, sniedzot studējošiem aktuālāko informāciju par pētījumu rezultātiem drošības un aizsardzības jomā. Studējošajiem ir iespēja apmeklēt pasākumus, kur uzstājas pētnieki, kā arī apmeklēt industrijas projektu paraugdemonstrējumus, Studējošie pētnieciskā darba iemaņas apgūst, izstrādājot kvalifikācijas darbus.</p> <p>Studiju programmas ietvaros starptautisko sadarbību iespējams realizēt, balstoties uz NAA, NBS vai AM noslēgto starptautisko sadarbības līgumiem vai memorandiem, vienojoties ar uzņemošo institūciju par atsevišķu pieredzes apmaiņas, pilnveidošanas utt. vizīti pēc pieprasījuma. Savukārt mācībspēkam ir iespēja piedalīties starptautiskajās konferencēs vai stažēties ārvalstu augstskolās vai NATO valstu bruņoto spēku ietvaros rīkotajosursos, semināros, mācībās utt., kā arī Erasmus mobilitātes programmu ietvaros.</p>
Militārā kultūra un profesionālā izaugsme	<p>NAA, īstenojot jaunu studiju programmu, popularizē militāro kultūru un militārās profesijas prestižu sabiedrībā. Studējošie vienlaikus ir profesionālā dienesta karavīri un studenti, apvienojot NBS karavīra vērtības un standartus ar NAA vērtībām, tādējādi stiprinot militāro kultūru. Studējošie ievēro NAA iekšējās kārtības noteikumus, ētikas kodeksu. Studiju procesā tiek ievērots akadēmiskā godīguma princips, studējošo darbu pārbaudē tiek izmantota plaģiāta kontroles sistēma CAPS, kā arī darbojas NAA šķīrējtiesa.</p>

	Lai uzturētu mācībspēka, NAA personāla profesionalitāti, tiek piedāvāti kursi un semināri nepieciešamo kompetenču paaugstināšanai.
--	--

1.tabula. Studiju programmas atbilstība NAA attīstības virzieniem.

NAA ir vienīgā augstākā militārās izglītības iestāde Latvijā, un kā Latvijas Kara skolas tradīciju pārņēmēja NAA primāri sagatavo virsniekus, un tas atspoguļojas arī NAA studiju virziena “Militārā aizsardzība” mērķī: “(..) sagatavot NBS virsniekus ar izteiktām līdera spējām, augstu motivāciju un profesionālo kompetenci militārajam dienestam NBS un Eiropas Savienības vai NATO multinacionālajās vienībās.”⁷ Taču, tā kā NAA ir NBS struktūrvienība, kas nodrošina augstākā līmeņa studijas NBS vajadzībām un “NAA pamatuzdevums ir sagatavot profesionāli izglītotu komandējošo un militāro speciālistu sastāvu Latvijas valsts aizsardzībai”⁸, un, ņemot vērā NBS komandiera vadlīnijas par augstākās izglītības nepieciešamību instruktoriem un MVP komandiera 02.01.2022. pavēli par NBS MVP gada plāna uzdevumiem, studiju programma atbilst studiju virziena “Militārā aizsardzība” pārvaldībai un studiju virziena attīstības plānam 2023.-2028.gadam (skatīt 13.pielikumu, nr.13.8.). Studiju virziena “Militārā aizsardzības” attīstības plāns izstrādāts saskaņā ar NAA Attīstības stratēģijā noteiktajiem uzdevumiem, un tajā noteikta jaunu studiju programmu izstrāde, tajā skaitā īsā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmu NBS instruktoriem.

Studiju programmas mērķis ir sagatavot NBS instruktorus atbilstoši 5. profesionālās kvalifikācijas līmenim militārā dienesta pienākumu veikšanai taktiskā un operacionālā līmeņa uzdevumu izpildei NBS vienībās valsts aizsardzības spēju stiprināšanā, sniedzot teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas.

Studiju programmas uzdevumi:

1. nodrošināt apakšvienības/vienības un militāro operāciju efektīvas darbības plānošanas, organizēšanas un administrēšanas teorētisko zināšanu un praktisko iemaņu apguvi, sniedzot atbalstu komandiera nodomu īstenošanā;
2. nodrošināt studējošajiem militārās vadības zināšanas un prasmes pakļautā personāla vadīšanai un apmācībai, attīstot līdera spējas;
3. izkopt studējošajiem komunikācijas prasmes un spējas plānot, saskatīt likumsakarības un pieņemt lēmumus, tai skaitā situācijās, kur iespējamās neprognozējamas izmaiņas;
4. veicināt studējošajiem informācijas prātību un vispārējo kompetenču attīstīšanu, sekmējot personības attīstību.

Studiju programmas studiju rezultāti.

Zināšanas:

1. raksturo NBS struktūrvienību mijiedarbību ikdienas un kaujas uzdevumu izpildē un profesionālās darbības, darba tiesību reglamentējošo normatīvo aktu un citu normatīvo aktu prasības;
2. skaidro apakšvienības/vienības darbības taktiskos, administratīvos un personālvadības procesus un to likumsakarības.

Prasmes:

1. pielieto militārās vadības un militāro lēmumu pieņemšanas pamatprincipus ikdienas un kaujas uzdevumu izpildē;
2. organizē militāro operāciju kaujas atbalstu un nodrošinājumu, materiāltehnisko līdzekļu apriti, apmācību realizēšanu apakšvienības/vienības līmenī;

⁷ Pašnovērtējuma ziņojums “Studiju virziens “Militārā aizsardzība””. Sagatavots 2024.gadā, 13.lpp.

⁸ Turpat, 13.lpp.

3. atbalsta militāro operāciju plānošanu apakšvienības/vienības sastāvā.

Kompetences:

1. izvēlas piemērotus risinājumus atbilstoši situācijai gan standarta, gan mainīgā vidē;
2. argumentē viedokli atbilstoši komunikācijas mērķim, ievērojot ētikas pamatprincipus un lietojot literāro valodu un nozares terminoloģiju;
3. kritiski analizē informāciju un informācijas avotus un lieto informācijas tehnoloģijas darba pienākumu veikšanai, mūžizglītībā un digitālā satura veidošanā.

No studiju programmas mērķa izriet studiju programmas uzdevumi; sasniedzamie studiju programmas rezultāti ir saistīti ar studiju programmas mērķi un uzdevumiem un formulēti atbilstoši profesijas standartam “Vecākais militārais instruktors” (5. profesionālās kvalifikācijas līmenis, kas atbilst 5.LKI/EKI līmenim), nozares tendencēm un MK noteikumiem Nr.305 “Noteikumi par valsts profesionālās augstākās izglītības standartu”. Studiju programmas mērķis, uzdevumi un sasniedzamie rezultāti ir savstarpēji saistīti, par ko liecina veiktais studiju kursu kartējums (skatīt 6.pielikumu).

1.2. Studiju programmas izstrādes procesa raksturojums, analizējot programmas izveides procesā izmantotos datus, norādīt studiju programmas izstrādē iesaistītas puses un iesaistes veidu.

Studiju programmas izstrādāšanas process tika veikts saskaņā ar “Augstskolu likumā”, MK noteikumos Nr.305 “Noteikumi par valsts profesionālās augstākās izglītības standartu”, MK noteikumos Nr.795 “Studiju programmas licencēšanas noteikumi”, MK noteikumos Nr. 643 “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas darbības noteikumi”, Augstākās izglītības kvalitātes aģentūras “Vadlīnijām studiju programmas raksturojuma izstrādei”, NAA Kvalitātes politiku un “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Iekšējās studiju kvalitātes nodrošināšanas nolikumā” noteikto par studiju programmu izstrādāšanu.

Saskaņā ar MVP komandiera 02.01.2023. pavēli Nr.1. “Par studiju programmu izstrādi” tika noteikta atbildīgā persona studiju programmas izstrādei, kura veica nepieciešamās darbības programmas apstiprināšanai un sagatavoja licencēšanai nepieciešamos dokumentus. 14.03.2024. ar NBS komandiera pavēli Nr.221 “Par darba grupas izveidi” tika apstiprināta darba grupa, kas izskatīja un apsprieda studiju programmas saturu un sniedza priekšlikumus studiju plāna izveidei. Darba grupā tika pārstāvēti darba devēji un NAA pārstāvji (NBS virsseržants, NBS vienību virsseržanti NAA pārstāvis no Militārās vadības studiju nodaļas un par programmas izstrādi atbildīgā persona). Minētajā darba grupā netika iekļauti studējošie pārstāvji, jo šī ir jauna studiju programma un šobrīd nav studējošo. Par studiju programmas izstrādi atbildīgā persona uzrunāja identificētos mācībspēkus, tos informējot par studiju programmas mērķi, uzdevumiem un sasniedzamajiem studiju rezultātiem, mācībspēks izstrādāja studiju kursu aprakstus. Studiju programmas izstrādes laikā nepieciešamības gadījumā tika organizētas koordinējošās sanāksmes, kur tika iesaistīta NAA vadība un NAA attiecīgās struktūrvienības (Mācību plānošanas un atbalsta pārvalde, Militārās vadības studiju nodaļa u.c.), atbalstu sniedza MVPŠ (Juridiskā daļa, Finanšu daļa). Lai noteiktu studiju programmai studējošo skaitu un uzņemšanas kritērijus, tika organizēta sanāksme, kurā piedalījās NAA rektors, NBS AŠ Personāla departamenta priekšiece un Dienesta gaitas pārvaldes Individuālās apmācības plānošanas daļa vecākā virsniece (koordinējošās sanāksmes 12.09.2024., protokols Nr.17). Studiju programma tika izskatīta NAA Mācību padomē 05.12.2024. un virzīta apstiprināšanai NAA Senātā, kas to apstiprināja 06.12.2024.

Studiju programmas izstrādes procesā, lai studiju programma atbilstu mūsdienu izglītības tendencēm un aizsardzības nozares specifikai, tika analizēti šādi izglītības jomu un aizsardzības nozares normatīvie akti, vidējā termiņa politikas plānošanas dokumenti: MDL, “Augstskolu likums”, MK noteikumi Nr.305 “Noteikumi par valsts profesionālās augstākās izglītības standartu”, “Valsts aizsardzības koncepcija”, “Par Izglītības attīstības pamatnostādņēm 2021.-2027.gadam”, “Latvijas nacionālais attīstības plāns 2021.-2027.gadam”, “Latvijas ilgstpējīgas attīstības stratēģija “Latvija 2030””, “Nākotnes augstskolas 2030. Latvijas augstākās izglītības un augstskolu attīstības nacionālā koncepcija 2021.-2030.gadam”, “Aizsardzības ministrijas, tās padotībā esošo iestāžu, tostarp Nacionālo bruņoto spēku, personāla politika”, “Nacionālo bruņoto spēku instruktoru militārās izglītības koncepcija”. Kā arī NATO vadlīnijas bruņoto spēku instruktoru profesionālajai izglītībai “Non-Commissioned Officer Professional Military Education Reference Curriculum”⁹. Ņemot vērā, ka studējošie militārās karjeras gaitā saskaņā ar MDL prasībām dienesta pakāpes iegūšanai apgūst karjeras kursus NBS IS, tika analizētas šo kursu programmu saturs un prasības, iegūstot datus par kursos apgūstamajām tēmām, sasniedzamajiem rezultātiem un akadēmisko stundu skaitu, kas sniedza kopīgo skatījumu, kādas zināšanas, prasmes un kompetences ir apgūtas iepriekš, un nodrošināja, ka studiju programmas saturā tiek iekļautas padziļināts un jauns saturs.

1.3. Novērtēt studiju programmas atbilstību nozares tendencēm Eiropas Savienības valstīs un pasaulē, veikt salīdzinājumu ar vismaz divām tāda paša līmeņa un tādai pašai nozarei atbilstošām Eiropas savienības valstīs atzītu augstskolu/koledžu studiju programmām, norādīt, kāpēc studiju programmas salīdzinājums ir veikts ar attiecīgo augstskolu/ koledžu programmām un norādīt galvenos secinājumus.

Šā brīža ģeopolitiskajā situācijā militārā drošība un aizsardzība ir viena no galvenajām aktualitātēm pasaulē. Saeimā 05.10.2023. apstiprinātajā “Valsts aizsardzības koncepcijā” raksturoti gan drošības vides globālie procesi, gan Krievijas radītie draudi¹⁰, kā arī noteikts, ka Latvijas valsts aizsardzības pamatuzdevums ir aizsargāt Latvijas valsts teritoriju un visus iedzīvotājus, kas ir arī NBS uzdevums. Līdz ar to NBS attīsta savas spējas, kas cieši saistīta arī ar profesionāli sagatavotiem karavīriem. Studiju programmas tādos studijuursos kā “Drošība un drošības politika”/ “Mazas valstis un konflikti”, “Visaptveroša valsts aizsardzība”/ “Informācijas karš”, “Mūsdienu karadarbības vide un tehnoloģijas”, “Taktiskās operācijas”, “Taktiskās situācijas izpratne” studējošie apgūst aktuālākās nozares tendences, piemēram, par starptautisko drošības situāciju, visaptverošas valsts aizsardzību plašākā valsts un sabiedrības attiecību un pilsoniskas sabiedrības attīstības kontekstā, par mūsdienu karadarbības vides daudzdimensionālo raksturu un NATO definētajām karadarbības dimensijām, par karadarbības operacionālā un taktiskā līmeņa plānošanu u.c.

Instruktoru sastāva apmācība un izglītības iegūšanas iespējas, tajā skaitā militārajās augstskolās un koledžās, ir katras NATO dalībvalsts individuāla atbildība. Vēsturiski ir nostiprinājies, ka augstāko izglītību jāiegūst virsniekiem, savukārt instruktoriem tiek piedāvāti profesionālās pilnveides vai karjeras kursi. Lai veiktu salīdzinājumu ar līdzīgām īsā cikla studiju programmām citās valstīs, tika izpētītas ES militāro augstskolu tīmekļa vietnes (skatīt 1.pielikuma tabulu “Eiropas Savienības militāro

⁹ “Non-Commissioned Officer Professional Military Education Reference Curriculum” multinacionāla darba grupa, 2013.

¹⁰ “Valsts aizsardzības koncepcija”, apstiprināta Saeimā 05.10.2023.

augstskolu tīmekļa vietnēs pieejamās informācijas apkopojums par studiju programmām”), kā arī tika veiktas nestrukturizētas intervijas ar Latvijai tuvāko sabiedroto NATO valstu – Norvēģija, Čehija, Vācija, Somija, Dānija, Igaunija, Nīderlande, Zviedrija, Polija, Lietuva, Slovākija - augstākajiem un galvenajiem virsreržantiem. Iegūtā informācija liecina, ka īsā cikla studiju programma ar mērķauditoriju instruktori netiek realizēta. NAA 09.05.2024. notika Baltijas valstu akadēmiju sanāksme, kuras laikā militārās izglītības eksperti no sadarbības augstskolām (Igaunijas Militārā akadēmija, Ģenerāļa Jonas Žemaitis Lietuvas militārā akadēmija) atzinīgi novērtēja NAA iniciatīvu veidot studiju programmu instruktoriem, norādot, ka arī Igaunijā, Lietuvā par šādu darbību tiek domāts. Tāpat jaunas studiju programmas izveide instruktoriem tiek atzinīgi novērtēta citās NATO partnervalstīs, ko apliecināja diskusijas ar partnervalstu pārstāvjiem.

Šobrīd studiju programma “Praktiskā militārā vadība” ir unikāla Eiropas bruņoto spēku izglītības sistēmās. Ņemot vērā situāciju, ka instruktoriem citās valstīs netiek piedāvātas īsā cikla studiju programmas, programmas salīdzinājumam tika analizētas:

1. 2 citu Eiropas Savienības valstu pirmā cikla augstākās izglītības programmas militārajās izglītības iestādēs;
2. NATO skolas un instruktoru profesionālās militārās izglītības NATO vadlīnijas un tajās iekļautais saturs, kas iezīmē vispārējās tendences NATO instruktoru profesionālajā militārajā izglītībā.

Studiju programmas “Praktiskā militārā vadība” salīdzināšanai ar 2 Eiropas Savienības valstu studiju programmām tika izvēlētas Lietuvas un Igaunijas militārās izglītības iestāžu studiju programmas, jo NAA ir sadarbība ar šīm augstskolām, kā arī Baltijas valstu sadarbība ir viena no aizsardzības politikas prioritātēm, līdz ar to ir svarīgi izprast, kādas ir tendences arī militārās izglītības jomā. Salīdzinot studiju programmas, var secināt, ka tām ir dažādi militārās un valsts aizsardzības aspekti un ka programmām ir atšķirīgs apjoms, mērķauditorija, noslēguma darbu veids, sasniedzamo rezultātu līmenis, kas skaidrojams ar to, ka studiju programma “Praktiskā militārā vadība” ir īsā cikla profesionālās augstākās izglītības programma, bet Lietuvas un Igaunijas militāro izglītību iestāžu studiju programmas ir pirmā cikla augstākās izglītības programmas, kas ir nākamais augstākās izglītības cikls ar augstākām prasībām zināšanu, prasmju un kompetenču līmenī. Tomēr, neskatoties uz to, ka salīdzināmās studiju programmas ir dažādu augstākās izglītības ciklu programmas, vērojamas kopīgas tendences – visās studiju programmās ir saturs, kas saistās ar militārās vadību/līderību, valsts aizsardzību/ drošības vidi, karadarbības vēsturi, tehnoloģijām. Studiju programmai “Praktiskā militārā vadība” un Igaunijas Militārās akadēmijas studiju programmai ir arī studiju kursi, kas saistās ar taktiku un militāro pedagogiju, kas skaidrojams ar to, ka abas šīs programmas ir par militāro vadību un, absolvējot šīs studiju programmas, tiek iegūta kvalifikācija (Igaunijā arī bakalaura grāds), savukārt Lietuvas militārajā izglītības iestādes studiju programmā iekļauti arī valsts pārvaldes un stratēģiskās vadības aspekti un pēc programmas absolvēšanas tiek iegūts bakalaura grāds attiecīgajā zinātņu nozarē. Salīdzinot studiju programmas “Praktiskā militārā vadība” ar Lietuvas militārās izglītības iestādes studiju programmas studiju kursiem, vērojams, ka abās programmās ir studiju kursi, kas saistās ar uzņēmējdarbības kompetences attīstīšanu. Visas salīdzināmās studiju programmas tiek īstenotas valsts valodā, studiju maksa netiek piemērota un absolventi var strādāt aizsardzības nozarē. Veicot analīzi par studiju programmām, var secināt, ka katra programma ir veidota atšķirīgiem karjeras mērķiem un izglītības vajadzībām attiecīgajai mērķauditorijai.

Tā kā studiju programmas “Praktiskā militārā vadība” mērķauditorija ir NBS instruktori, studiju programmas satura kontekstā tika analizētas arī NATO vadlīnijas instruktoru izglītībā. Vadošā NATO militārās izglītības un apmācības iestāde operacionālā līmeņa vadībā ir NATO skola Oberammergau (Vācija). Šī skola nav augstākās izglītības iestāde, bet tajā var apgūt augsta līmeņa profesionālās pilnveides kursus. NATO skolā Oberammergau darbojas arī specializēts instruktoru izglītības programmu departaments (*Non Commissioned Officer Programmes department*)¹¹. Instruktoru profesionālās izglītības vadlīnijas ir veidotas ar mērķi uzlabot instruktoru sastāva kompetences, darbojoties multinacionālā vidē, un attīstīt NATO dalībvalstu instruktoru izglītības sistēmas atbilstoši NATO Instruktoru attīstības stratēģijai (NATO NCO BI-Strategic Command Strategy and NCO Guideline¹²). NATO starptautiskā štāba pakļautībā darbojas DEEP (*Defence Education Enhancement Programme*), kuras mērķis ir NATO un partnervalstu militārās izglītības sistēmas pilnveide un reformēšana atbilstoši mūsdienīgām izglītības pieejām un tendencēm. Instruktoru profesionālās militārās izglītības tematiskās vadlīnijas ir aprakstītas DEEP publikācijā “NCO Professional Military Education Reference Curriculum (2014)”¹³. NATO starptautiskais štābs rekomendē šajā publikācijā iekļautās tēmas integrēt visu dalībvalstu un partnervalstu instruktoru profesionālās izglītības programmās un kursus, šīs tēmas ir integrētas studiju programmā “Praktiskā militārā vadība”. Tāpat studiju programmas saturā ir iekļautas vadlīnijas no DEEP publikācijas “NCO Corps Professional Development”¹⁴, kas tika izstrādāta kā papildinājums publikācijai “NCO Professional Military Education Reference Curriculum” un kurā ir definētas pamata jomas, uz kurām vērst fokusu, lai izvairītos no stagnācijas instruktoru profesionālajā militārajā izglītībā.

1.4. Studiju programmas attīstības perspektīvu raksturojums un analīze, norādot pamatojuma avotus.

Studiju programma perspektīvā nodrošina attiecīgajai profesijai sagatavotu darbinieku, kā arī attīsta personības izaugsmi un rada motivāciju tālākizglītībai, kas atbilst mūsdienu tendencēm mūžizglītības jomā. Īstenojot studiju programmas kvalitātes uzraudzības procesu, studiju procesā iespējams iekļaut aktuālās tendences gan aizsardzības, gan izglītības nozarē, tādējādi nodrošinot mūsdienīgu izglītības procesu un valsts aizsardzībai un drošībai atbilstošas zināšanas, prasmes un kompetences, kas nepieciešamas dienesta pienākumu veikšanai. Ņemot vērā šā brīža ģeopolitisko situāciju, aizsardzības nozares attīstība būs viens no prioritārajiem virzieniem valsts līmenī valsts drošības nodrošināšanai. Turklāt NBS no 2023.gada īsteno valsts aizsardzības dienestu, kura īstenošanā būtiska loma ir tieši instruktoriem, kuri apmāca valsts aizsardzības dienesta jauniešus. Tas nozīmē, ka NBS arī turpmākajā darbībā būs nepieciešams kvalificēts, kompetents personālsastāvs, un šajā procesā ir būtiska loma izglītībai. Arī “Aizsardzības ministrijas, tās padotībā esošo iestāžu, tostarp Nacionālo bruņoto spēku, personāla politikā” noteikts, ka: “Personāla apmācība ir viena no galvenajām personāla attīstības funkcijām.”¹⁵

Turklāt, ņemot vērā, ka instruktori dienesta pienākumu veikšanā cieši sadarbojas ar virsniekiem, kuriem augstākā izglītība ir obligāta prasība, un ka instruktoru karjeras

¹¹ NATO School Oberammergau. (2024) Non Commissioned Officer Programmes (NCOPD). <https://www.natoschool.nato.int/Academics/NCOPD>

¹² NATO NCO BI-STRATEGIC COMMAND STRATEGY AND NCO GUIDELINES. 2017.

¹³ NCO Professional Military Education Reference Curriculum. 2014.

¹⁴ NCO Corps Professional Development. 2020.

¹⁵ “Aizsardzības ministrijas, tās padotībā esošo iestāžu, tostarp Nacionālo bruņoto spēku, personāla politika”. Apstiprināta ar aizsardzības ministra 06.11.2012. pavēli Nr.185, 21.lpp.

attīstībā ir paralēles ar virsnieka karjeru, kā arī, ņemot vērā virsnieku nākotnes kompetences, kas noteiktas “Sectoral Qualifications Framework for the Military Officer”¹⁶ un kas nākotnē tiks integrētas virsnieku apmācībā, instruktoriem izglītības paaugstināšana būs arvien nepieciešamāka efektīvākas sadarbības un ikdienas un kaujas uzdevumu izpildē.

Studiju programma nākotnē būs saistoša arī Pulksteža Oskara Kalpaka profesionālās vidusskolas absolventiem, kuri iegūst jaunākā militārā instruktora kvalifikāciju, tādējādi studiju programma nodrošina pēctecības principu izglītības ieguvē instruktoru sastāvam.

II. Resursi un nodrošinājums

2.1. Studiju programmas īstenošanai nepieciešamās studiju bāzes novērtēšana, ietverot informāciju par studiju programmas īstenošanā iesaistītajām struktūrvienībām un palīgpersonālu, norādot to uzdevumus studiju programmas īstenošanā.

Studiju programmas īstenošanai NAA ir atbilstoši infrastruktūras resursi – mācību ēkas, dienesta viesnīca, Labklājības centrs, ēdnīca, bibliotēka.

NAA infrastruktūra (mācību, administratīvās un nodrošinājuma ēkas un telpas) atrodas Rīgā, Ezermalas ielā 8B, vienā teritorijā ar Militāro policiju un Nodrošinājuma pavēlniecības Medicīnas nodrošinājuma centru. Vienā ēkā ar NAA ir izvietots arī MVP štābs, NBS Sakaru skola un NBS Valodu skola. NAA teritoriju apsargā Zemessardzes vienību zemessargi, ievērojot militārās procedūras un nodrošinot personāla, apmeklētāju un autotransporta caurlaižu režīmu. NAA 1. mācību korpusu apsargā MVP diennakts norīkojums un kadeti. Šajā pašā teritorijā atrodas Valsts policijas koledža un citas Iekšlietu ministrijas struktūrvienības, taču Iekšlietu ministrijas personāls un apmeklētāji izmanto citu kontroles caurlaides punktu ar savu caurlaižu režīmu. Teritorijā arī atrodas Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkuma centra Apsaimniekošanas departamenta 8.Reģionālās pārvaldes iecirknis, kura darbinieku pienākums ir nodrošināt Aizsardzības ministrijas infrastruktūras apsaimniekošanas un attīstības pasākumu izpildi.

NAA 1. mācību korpusā visas auditorijas (no 20 līdz 40 sēdvietas) ir aprīkotas ar datoriem, projektoriem, ekrāniem, audio aparatūru un tāfelēm, lai docētāji spētu izmantot dažādas mācību metodes. NAA lielā zālē (ar 262 sēdvietām), plenārsēžu zālē (ar 60 sēdvietām) tiek rīkoti akadēmijas absolventu izlaidumi un citi formāli pasākumi. Studiju telpas ir izvietotas 15 auditorijās, kas paredzētas 30–40 studējošo skaitam, 14 sindikātu jeb grupu darba telpas, kas paredzētas 10–15 studējošo vietām, kā arī viena datorklase. Visas auditorijas ir materiāli tehniski nodrošinātas, lai docētāji spētu izmantot dažādas mācību metodes. Četrās auditorijās ir uzstādītas interaktīvas tāfeles, kas palīdz izmantot mūsdienu tehniskos risinājumus nodarbību vadīšanā. Nepieciešamības gadījumā iespējams izmantots arī Valodu skolas un Sakaru skolas auditorijas un datorklases. Tālmācības studiju nodaļā ir aprīkojums filmēšanas un fotografēšanas vajadzībām. Studiju vajadzībām ir pieejamas arī MVP apakšvienību auditorijas, piemēram, svešvalodu, sakaru un informātikas studiju kursi notiek NBS Valodu skolā un NBS Sakaru skolā. Svinīgu un oficiālu pasākumu organizēšanai ir paredzētas divas lielās zāles: Aktu zāle Labklājības centrā un R. Klinsona zāle (220 sēdvietas) NAA. Pirmā un otrā stāva auditorijas ir savienotas vienotā informācijas tīklā, tādējādi, dodot iespēju glabāt mācību materiālus un citu informāciju uz NAA servera.

---

¹⁶ Pieejams <https://esdc.europa.eu/documentation/the-sectoral-qualifications-framework-for-the-military-officer-profession-sqf-milof-package/>

NAA 1. mācību korpusā ir izvietota akadēmijas virtuve un ēdamtelpa (50 sēdvietas), ko var izmantot NAA un MVPŠ vajadzībām, kā arī komersanta kafejnīca (40 sēdvietas). Šajā pašā ēkā ir izvietots arhīvs, divi dokumentu pavadrošanas biroji, vairākas bruņojuma un MTL noliktavas.

NAA teritorijā studējošo izmitināšanai ir pieejama NAA dienesta viesnīca, kurā var izmitināt 410 studējošos un kursu klausītājus. 2025.gadā plānots pabeigt nepieciešamos celtniecības darbus otras NAA dienesta viesnīcas ēkas izbūvē, kurā varēs izmitināt ne mazāk kā 72 studējošos un kursu klausītājus. Šajā ēkā ir ieplānotas arī mācību auditorijas 40–60 studējošajiem, mācību (sindikātu) telpas 10–20 kursu klausītājiem, administratīvās un atpūtas telpas.

2022. gadā tika atvērta NAA Labklājības centrs, kur atrodas NAA bibliotēka, dienas un diennakts lasītavas, ēdnīca (200 sēdvietas), pārtikas uzglabāšanas un sagatavošanas telpas, aktu zāle (300 sēdvietas), kadetu pašpārvaldes (Krīvu padomes) telpas, Kadetu klubs, kapela un fizioterapijas kabinets.

Tuvākajos gados NAA infrastruktūras renovācijai tiks piešķirti papildus finanšu līdzekļi. Tiks veikta Kontrolpunkta (caurlaides) ēkas renovācija, NAA lielās auditorijas (120 sēdvietas) un NBS muzeja ekspozīcijas telpu iekārtošana, kā arī autotransporta novietņu un MTL noliktavu uzlabošana.

Studiju programma tiek īstenota NAA, prakses īstenošana notiek sadarbībā ar NBS vienībām. Studiju programmas īstenošanā iesaistīto struktūrvienību uzdevumi norādīti 2.tabulā.

NAA struktūrvienības un to uzdevumi	
NAA struktūrvienība	Uzdevumi
Mācību plānošanas un atbalsta pārvalde	Sagatavo nodarbību sarakstus, sadarbojoties ar studiju programmas direktoru, sagatavo pavēles par studējošo imatrikulāciju, eksmatrikulāciju un studiju pārtraukumu piešķiršanu, nepieciešamo dokumentāciju prakses vietu nodrošināšanai. Veic mācību rezultātu uzskaiti, analīzi un izglītības dokumentu sagatavošanu un uzskaiti. Koordinē akadēmiskā personāla slodžu plānošanu, uzskaiti un kontroli. Organizē atlases procesu studiju programmai, svinīgo un kultūras pasākumu norisi, informācijas atspoguļošanu NAA tīmekļa vietnē, sociālajos kontos un citur par studiju programmu, Mācību padomes sēdes, sadarbību ar NBS vienībām. Nodrošina studējošo dokumentācijas datus bāzes uzturēšanu, ievada nepieciešamo informāciju LUIS un Valsts izglītības informatīvajā sistēmā. Veic aptaujas saskaņā ar “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Iekšējās kvalitātes nodrošināšanas nolikumu”. Nodrošina studiju programmas realizācijai nepieciešamo materiāltehnisko nodrošinājumu. Sniedz atbalstu saistībā ar informācijas tehnoloģiju jautājumiem (internets, datortehnika, serveru darbība u.c.). Detalizētus Mācību plānošanas un atbalsta pārvaldes uzdevumus skatīt 13.pielikumā, nr.13.12.
Tālmācības studiju nodaļa	Administrē ILIAS (elektronisko mācību platformu), tajā skaitā, izveido studējošajiem un mācībspēkam lietotāju kontus. Atbalsta mācībspēku ILIAS lietošanai (mācību vides izveide, mācību materiālu ievietošana, testu un uzdevumu veidošana ILIAS u.c.). Organizē kursus

	mācībspēkam par ILIAS izmantošanu. Atbalsta mācībspēku mācību materiālu izveidošanā, piemēram, piedāvājot filmēšanas un fotografēšanas iespējas. Detalizētus Tālmācības studiju nodaļas uzdevumus skatīt 13.pielikumā, nr.13.13.
Militārās vadības studiju nodaļa	Plāno un nodrošina civilo docētāju piesaisti vispārizglītojošo studiju kursu docēšanai. Nodrošina docētāju darba slodzes un darba izpildes kvalitāti atbilstoši darba līgumiem un NAA kvalitātes politikas prasībām. Plāno un organizē NAA personālam seminārus, konferences, kursus kvalifikācijas paaugstināšanai. Īsteno studiju kursus. Detalizētus Militārās vadības studiju nodaļa uzdevumus skatīt 13.pielikumā, nr.13.14.
Bibliotēka	Veido un uztur bibliotēkas krājumus atbilstoši studiju virzienam un studiju programmas mācībspēka ieteikumiem. Abonē datu bāzes. Veic studējošo, mācībspēka un cita NAA personāla bibliotekāro, bibliogrāfisko un informacionālo apkalpošanu, Starpbibliotēku abonementu funkcijas. Detalizētus NAA bibliotēkas uzdevumus skatīt 13.pielikumā, nr.13.16.
Drošības un stratēģiskās pētniecības centrs (DSPC)	Sniedz atbalstu studējošajiem pētnieciskajos jautājumos. Īsteno studiju kursus. Detalizētus DSPC uzdevumus skatīt 13.pielikumā, nr.13.15.
Mācību padome	Izskatīt un apstiprināt studiju kursu aprakstus, prakses plānu, metodiskos norādījumus kvalifikācijas darba izstrādāšanai un aizstāvēšanai, kvalifikācijas darbu tēmas, izmaiņas studiju programmā, plānoto personālu studiju kursu docēšanai, kvalifikācijas darbu vadīšanai un recenzēšanai, studiju programmas direktora iesniegto ikgadējo kvalitātes ziņojumu par studiju programmu. Izskatīt un ieteikt NAA rektoram apstiprināšanai Valsts noslēguma pārbaudījumu komisijas locekļu sarakstu (projektu). Izskatīt jautājumus par studējošo imatrikulāciju studiju programmā un eksmatrikulēšanu no studiju programmas, studiju pārtraukuma piešķiršanu, studējošo sekmību. Apstiprināt kvalifikācijas piešķiršanu studējošajiem. Detalizētus Mācību padomes uzdevumus skatīt 13.pielikumā, nr.13.6.
Senāts	Apstiprina ar mācību un studiju procesu saistītus nolikumus, Uzņemšanas noteikumus katram akadēmiskajam gadam. Ievēlē civilos darbiniekus akadēmiskajos amatos. Detalizētus Senāta uzdevumus skatīt 13.pielikumā, nr.13.4.
NBS vienības un to uzdevumi	
Sakaru skola	Studiju programmas ietvaros īsteno studiju kursu par digitālajām komandvadības sistēmām. Sniedz atbalstu studējošajiem, mācībspēkam un NAA personālam saistībā ar informācijas tehnoloģiju jautājumiem (internets, datortehnika, serveru darbība u.c.).
NBS vienības	Nodrošina prakses īstenošanu un prakses vadītāju.

2.tabula. Studiju programmas īstenošanā iesaistītās struktūrvienības un to uzdevumi.

2.2. Informatīvās un metodiskās bāzes novērtējums, t.sk. izmantošana studiju procesa nodrošināšanā. Informācija par bibliotēkas un datubāzu resursiem, to pieejamību studējošajiem un mācībspēkiem, bibliotēkas telpu piemērotību patstāvīgajam darbam un pētniecības darbam, bibliotēkā pieejamo literatūru studiju programmas īstenošanai, informatīvās un metodiskās bāzes atjaunošanas un pilnveidošanas iespējām.

Studiju programmas īstenošanai tiek izmantotas divas platformas – ILIAS un LUIS, kas pēc savām funkcijām papildina viena otru.

ILIAS (vācu Integriertes Lern-, Informations- und Arbeitskooperations-System, angļu “Integrated Learning, Information and Work Cooperation System”) ir Vācijā izstrādāta un uzturēta elektroniskās tālmācības platforma, ko plaši izmanto Vācijas u.c. valstu universitātes, kā arī valsts pārvaldes iestādes un komerciālās organizācijas savu darbinieku apmācībai. Platforma tiek izmantota NATO valstu bruņotajos spēkos. ILIAS ir bezmaksas atvērta koda programma, tās izmantošanai studējošajiem, mācībspēkam tiek izveidoti lietotāja konti. Lai izmantotu ILIAS, nepieciešams interneta pieslēgums. ILIAS funkcijas nodrošina elektroniskās mācību vides izveidi studiju programmas studiju procesa īstenošanai – mācību materiāla ievietošanu dažādos formātos (tekstuāli materiāli, prezentācijas, audio un video faili, saites uz ārējiem un iekšējiem (ILIAS) resursiem), mācību materiālu izveidi (interaktīvi moduļi, blogi, vārdnīcas), testa jautājumu krātuvju sagatavošanu, testu, aptauju un uzdevumu sagatavošanu un izpildi. Saziņai starp mācībspēku un studējošo iespējams izmantot ILIAS iekšējo elektronisko pastu un forumu. Saskaņā ar NAA prorektora 02.08.2023. rīkojumu “Par mācību uzskates materiālu ievietošanu ILIAS platformā” ILIAS ir noteikta struktūra informācijas izvietojumam: atbilstoši studiju plūsmām un semestriem izveidoti studiju kursi un studiju kursus elektroniskās vides izkārtojumā ir informācija par kursa mērķi un saturu, studiju kursa tēmas un mācību materiāli, testi un uzdevumi, forums saziņai ar mācībspēku. ILIAS pieejami arī metodiskie materiāli gan studējošajiem, gan mācībspēkam, piemēram, metodiskie norādījumi studiju noslēguma darba izstrādei, esejas noformēšanas vadlīnijas, studiju procesu reglamentējošie dokumenti (nolikumi), ILIAS lietošanas instrukcijas, metodiskie norādījumi attālinātā un neklātienē procesa īstenošanai. ILIAS administrē NAA Tālmācības studiju nodaļa, kas sniedz atbalstu platformas izmantošanā. Studiju procesa kvalitatīvai īstenošanai mācībspēkam un patstāvīgajam personālam ir iespēja apmeklēt ILIAS pamatapmācības kursu par ILIAS platformas funkcijām. ILIAS ir iespējams operatīvi ievietot nepieciešamo informāciju, arī veidojot jaunas, strukturētas sadaļas.

LUIS – administratīvā platforma, kas nodrošina studiju procesa administrāciju. Studējošajiem šajā platformā ir profils, kur atrodama informācija par sekmēm, lekciju saraksts. Administratīvais personāls LUIS veic studiju programmas plāna veidošanu un pārraudzīšanu, studējošo reģistrēšanu studiju kursiem, pārbaudījumu protokolu veidošanu, administratīvo dokumentu (rīkojumi, pavēles), izziņu sagatavošanu, diplomu veidošana. LUIS platformā pieejama mācībspēka kontaktinformācija.

NAA tiek izmantota plaši izmantota un teksta oriģinalitātes sistēma “CAPS”, ko izmanto gan studiju procesa laikā, gan pārbaudot kvalifikācijas darbu.

Studējošajiem un mācībspēkam ir iespēja izmantot NAA bibliotēku, kas ir akreditēta vietējas nozīmes bibliotēka un ir Latvijas Akadēmisko bibliotēku asociācijas biedre. Bibliotēkas darbības mērķis ir sekmēt NAA uzdevumu izpildi, nodrošināt studiju procesam, akadēmiskajai darbībai un zinātniskās pētniecības darbam nepieciešamos informācijas resursus un pakalpojumus. NAA bibliotēka atrodas atsevišķā ēkā ar labiekārtotām un mūsdienīgām telpām. Bibliotēkas struktūru veido:

1. abonements (ietver mācību, nozaru un daiļliteratūras krājumu). Studiju programmas īstenošanai pieejami izdevumi gan latviešu, gan svešvalodā šādās nozarēs – militārā zinātne, militārā tehnika, vadībzinātnes (personāla vadība, līderība), psiholoģija, pedagogija, tiesību zinātnes (juridiskā literatūra), dabaszinātnes, eksaktās zinātnes (augstākā matemātika, fizika, ķīmija), medicīna, pirmā palīdzība, pētnieciskā literatūra, vēsture, valodniecība, sports. Bibliotēkas krājums ir ap 40 600 eksemplāru, no kuriem 2300 ir militārās nozares literatūra, pieejami 38 mūsdienu un vēsturiskie periodiskie izdevumi par militāro nozari;
2. lasītavas (Klasiskā lasītava, Klusā lasītava, Audiovizuālā lasītava, Zinātnieku lasītava un Diennakts lasītava). Lasītavas piemērotas patstāvīgam studiju un pētniecības darbam, piemēram, Klusajā lasītavā ir individuālās darba vietas, pieejams internets, bet Diennakts lasītava ir atvērta 24 stundas diennaktī 7 dienas nedēļā un aprīkota ar datoriem, printeri, internetu.
3. depozitārijs (retāk izmantojamās un rezerves eksemplāru literatūras krātuve).

Bibliotēkā pieejami gan izdevumi tradicionālajā formātā (drukātie), gan informācija, gan tiešsaistes datubāzes. Bibliotēka abonē šādas datu bāzes Letonika, Nozare.lv, Lursoft, EBSCO (daudznozaru grāmatu datubāze) Nacionālo paketi ar papildu: "Military&Government Collection. Taylor and Francis "Military & Strategic Studies", SIPRI Yearbook Online, EastView (Military Thought, International Affairs), kā arī, ir iespēja izmantot Latvijas Republikas Izglītības ministrijas piešķirtās zinātniskās citējamības datu bāzes: Scopus un Web of Science. Piekļuve abonētajām datu bāzēm tiek nodrošināta ar NAA datoriem (pēc IP adreses) un ILIAS Library, NAA informācijas platforma (no jebkura interneta pieslēguma jebkurā laikā, ieeja ar personīgajām parolēm) → <https://adl.naa.mil.lv/> vai bibliotēkas lasītavas telpās. Krājuma komplektēšana notiek sadarbībā ar mācībspēku un zinātniekiem, kā arī pēc bibliotēkas vadītāja profesionālās pieredzes atbilstoši NAA studiju virzieniem un interesēm. Arī lietotājiem ir iespēja ierosināt interesējošo izdevumu iegādi, kas bibliotēkā būtu nepieciešams mācībām vai redzesloka paplašināšanai. Krājuma komplektēšana notiek regulāri. Krājuma komplektēšana notiek regulāri vairākas reizes gadā. Grāmatas un citi nepieciešamie materiāli tiek iepirkti gan Latvijā, gan ārzemēs. Iegāde notiek atbilstoši piešķirtajiem finanšu līdzekļiem; 2024.gadā bibliotēkai grāmatu iegādei piešķirtā summa bija 5000 euro, periodisko izdevumu abonēšanai 3500 euro, NAA pētniekiem zinātniskās literatūras iegādei ir atsevišķs budžets, bet iegādātie krājumi ir pieejami NAA bibliotēkā. Visi pieejamie pakalpojumi bibliotēkā ir bez maksas. Bibliotēka ir pieejama lietotājiem ar kustību traucējumiem, tā atrodas divos stāvos, ēkā ir lifts, kā arī pie ārdurvīm nodrošināta speciāla uzbrauktuve ērtībai. Bibliotēkas darbinieki piedāvā studējošajiem un mācībspēkam apmācības darbam ar elektroniskajiem resursiem, piemēram, datu bāzēm, tādējādi veicinot informācijas pratību un sniedzot zināšanas un prasmes, izmantojot elektroniskos resursus.

2.3. Informācija par finansiālo bāzi, kas nepieciešama studiju programmas īstenošanai, raksturot finanšu resursu ieguves avotus un norādīt studiju programmas izmaksu aprēķinu (tajā skaitā, nepieciešamā finansējuma apmērs un nepieciešamais studējošo skaits, lai nodrošinātu kvalitatīvu studiju procesu). Pamatot finansiālās bāzes pietiekamību studiju programmas īstenošanai.

NAA finanšu līdzekļus veido valsts aizsardzībai piešķirtie valsts budžeta līdzekļi. Par mācību izdevumiem uzskatāmi ar izglītības ieguvu tieši saistīto izdevumu

kopsumma par visu izglītības ieguves laiku, ko nosaka Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 28. pants, MK 12.10.2010. noteikumi Nr. 953 “Kārtība, kādā profesionālā dienesta karavīru nosūta uz izglītības iestādi dienesta pienākumu izpildei nepieciešamās izglītības iegūšanai un sedz mācību izdevumus, kā arī šo izdevumu atmaksāšanas kārtība” un AM 05.07.2012. noteikumi Nr.13-NOT “Kārtība, kādā apkopo informāciju par militārās izglītības iestāžu kopējiem uzturēšanas izdevumiem, kā arī aprēķina un apstiprina ar izglītības iegūšanu vai kvalifikācijas paaugstināšanu tieši saistītos izdevumus, un noslēdz līgumu par izglītības iegūšanu vai kvalifikācijas paaugstināšanu” un MK 07.11.2023. noteikumi Nr. 643 “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas darbības noteikumi”.

Studiju programma tiek realizēta no NBS līdzekļiem, nodrošinot nepieciešamos resursus kvalitatīvu studiju nodrošināšanai. NAA ir NBS sastāvdaļa, kurai nav atsevišķa budžeta komunālo pakalpojumu un ēku uzturēšanas izmaksām, visas ar NAA uzturēšanu saistītas izmaksas tiek segtas no NBS budžeta.

Saskaņā ar MK 07.11.2023. noteikumiem Nr. 643 “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas darbības noteikumi” NAA studējošie izglītību iegūst par valsts budžeta līdzekļiem, un ar karavīriem pirms studiju uzsākšanas tiek slēgts līgums par mācībām. Vidējā termiņā tika noteikts, ka studijā programmā ir 30 studējošie (koordinējošās sanāksme 25.10.2023. NAA, kur piedalījās NAA rektors, prorektors, AŠ personāla departamenta pārstāvji un Aizsardzības ministrijas pārstāvis un koordinējošā sanāksme NAA 12.09.2024., kur piedalījās NAA rektors, AŠ Personāla departamenta pārstāvji, MVP galvenais virsseržants). Studējošo skaitu katram mācību gadam nosaka NBS komandieris, līdz ar to NAA nav noteikts minimālais studējošo skaits, lai nodrošinātu studiju programmas rentabilitāti.

Saskaņā ar AM noteikumiem Nr.13-NOT “Kārtība, kādā apkopo informāciju par militārās izglītības iestāžu kopējiem uzturēšanas izdevumiem, kā arī aprēķina un apstiprina ar izglītības iegūšanu vai kvalifikācijas paaugstināšanu tieši saistītos izdevumus, un noslēdz līgumu par izglītības iegūšanu vai kvalifikācijas paaugstināšanu” izdevumus par izglītības iegūšanu veido atlīdzība studiju programmā īstenošanā iesaistītajam mācībspēkam atbilstoši atlīdzībai un slodzei, nodrošinājums (decentralizētas un centralizētas iegādes), līdz ar to studiju programmas viena KP izmaksas ir 715,24 euro, viena KP izmaksas vienam studējošajam ir 23,84 euro, vienam studējošajam programma izmaksā 2980 euro. Studiju programmas izmaksas skatīt 14. pielikumā.

Studiju programmas īstenošanai ir pietiekami finanšu līdzekļi studiju procesa nodrošināšanai un studiju programmas attīstīšanai.

2.4. Materiāltechniskās bāzes novērtējums, ietverot informāciju par tās pieejamību studējošajiem un mācībspēkiem, kā arī atbilstību studiju programmas specifikai un īstenošanai.

Studiju programmas nodrošināšanai ir atbilstošs informācijas tehnoloģiju un materiālo resursu nodrošinājums – datortehnika, printeri, programmatūra, materiāli tehniskie līdzekļi.

NAA datortehnikas nodrošinājums ir šāds – akadēmiskajam personālam, mācībspēkam, darbiniekiem un studējošajiem ir pieejami 354 stacionārie datori un 53 portatīvie datori. Nepilni 60% no datortehnikas nodrošinājuma ir datori, kuru vecums ir no 5 līdz 10 gadiem un vecāki. 2023. gadā ir uzsākta datoru atjaunošanas iniciatīva, kuras gaitā tiks pilnībā nomainīti 50% no datortehnikas. 2023. gada 3 ceturksnī iegādāti 70 stacionārie un 45 portatīvie datori (42% no kopējā datoru skaita, kas jānomaina). Lai nomainītu visvecāko datoru aprīkojumu, papildu 2024. gadā ieplānoti budžeta līdzekļi jaunu datoru iegādei, kas pakāpeniski nomainīs jau novecojušo aprīkojumu.

Neklāties studiju procesa īstenošanai (elektroniskā mācību vide) tiek izmantots ILIAS, detalizētu informāciju par ILIAS skatīt 2.2.punktā. NAA nodrošina studējošos un mācībspēku ar lietojumprogrammu "Microsoft 365", ko lietotāji izmanto bez maksas. Katram lietotājam tiek piešķirta licence, kas ļauj instalēt "Microsoft 365" darba stacijā un mobilajā ierīcē, apjoms – 1TB. "Microsoft 365" nodrošina rīkus mūsdienīgam studiju procesam, piemēram, "MS Teams", "Outlook", "Word", "Excel", "PowerPoint" u.c. "MS Teams" tiek izmantots tiešsaistes nodarbību, konsultāciju vadīšanai, lekciju ierakstu veikšanai; izmantojot šo rīku, iespējama failu apmaiņa, koplietošanas darbs ar failiem, ziņapmaiņa starp studējošajiem un mācībspēku, kā arī starp studējošajiem.

Mācībspēkam tiešsaistes nodrošināšanai nepieciešamais aprīkojums (videosistēma) pieejams 4 auditorijās. Tālmācības studiju nodaļā mācību materiālu video un foto formātā sagatavošanai ir šāds aprīkojums: digitālā hibrīdkamera, statīvi, stabilizators, apgaismojuma lampas, gaismas regulēšanas ierīces, atstarotāji gaismas fokusēšanai, foto foni, mikrofoni. Foto un video materiālu apstrādei tiek izmantota programma "Adobe Creative Cloud". Video/audio lekciju sagatavošanai tiek izmantota programma "OBS Studio".

Auditorijās ir nepieciešamais aprīkojums studiju procesa īstenošanai – stacionārais dators, projektor, ekrāns, tāfeles, interneta pieslēguma nodrošināšanai auditorijas datoram tiek izmantots lokālais tīkls. Sadarbībā ar MVP Sakaru skolu tiek izmantotas digitālās komandvadības sistēmas, kas nepieciešamas studiju kursa "Digitālo komandvadību sistēmu lietošana" realizēšanai. Studējošajiem un mācībspēkam bezmaksas pieejami printeri, kopētāji un laminētāji.

III. Studiju saturs un īstenošanas mehānisms

3.1. Studiju programmas satura raksturojums, analizējot un novērtējot programmas studiju kursus, to aktualitāti, savstarpējo sasaisti, atbilstību nozares un/vai zinātnes tendencēm, kā arī atbilstību LKI/EKI attiecīgā līmeņa prasībām, valsts standartam, profesijas standartam un citām normatīvo aktu prasībām. Sniegt novērtējumu par studiju kursus sasniedzamo rezultātu sasaisti ar studiju programmas rezultātiem (novērtējums, balstoties uz veikto kartējumu).

Studiju programmas "Praktiskā militārā vadība" saturs un struktūra atbilst MK noteikumiem Nr.305. "Noteikumi par valsts profesionālās augstākās izglītības standartu", Augstskolu likumam. Studiju programmas studējošie iegūs EKI 5.līmenim un LKI 5.līmenim atbilstošas zināšanas, prasmes un kompetences, par ko liecina veiktais profesijas standartā "Vecākais militārais instruktors" ([\(\(https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/2017/PS-290.pdf](https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/2017/PS-290.pdf))) noteikto profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamo zināšanu atbilstības novērtējums atbilstoši studiju kursiem (skatīt 3.pielikumu).

Atbilstoši MK noteikumiem Nr.305. "Noteikumi par valsts profesionālās augstākās izglītības standartu" studiju programmas obligāto saturu veido studiju kursi, prakse un kvalifikācijas darba izstrāde. Studiju programmas atbilstību valsts profesionālās augstākās izglītības standartam skatīt 2.pielikumā. Studiju programmas kopējais apjoms ir 125 KP.

Studiju programmas obligātajā daļā iekļauti studiju kursi vispārīgo zināšanu iegūšanai, kas veicina studējošo loģisko domāšanu, valodas prātību, pētniecības iemaņas, uzņēmējdarbības kompetenču attīstīšanu, un nozares studiju kursi, kas sniedz profesionālās darbības un pienākumu veikšanai nepieciešamās zināšanas, prasmes un kompetences apakšvienības/vienības ikdienas un kaujas uzdevumu izpildei,

personālsastāva vadīšanai un apmācībai. Studiju programmas obligātajā daļā kā papildu studiju kurss iekļauts “Civīlā, vides un darba aizsardzība”.

Studiju programmas ierobežotās izvēles daļā iekļauti studiju kursi, kas veicina studējošo drošības vides, digitālās un komunikācijas kompetences.

Studiju programmas brīvās izvēles daļā studējošais izvēlas studiju kursu 2KP apjomā.

Studiju programmā ir 3 prakses (3., 4., un 5.semestrī), kas saistītas ar instruktoru galvenajām darbības sfērām apakšvienībā/vienībā – militārā apmācība, štāba darbs un darbība funkcionālajā jomā. Prakse kopumā ir 24 KP apjomā.

Studiju programmas noslēgumā tiek izstrādāts un aizstāvēts kvalifikācijas darbs 12 KP apjomā. Studiju ilgums ir 5 semestri, 1.semestrī – 25 KP, 2.semestrī – 26 KP, 3.semestrī – 25 KP, 4.semestrī – 25 KP, 5. semestrī – 24 KP. Studiju programmas plānojumu skatīt 4.pielikumā. Lai nodrošinātu studiju kursu savstarpējo sasaisti, studiju plānojums veidots tā, lai studiju programmā iekļautie studiju kursi tiktu apgūti secīgi attiecībā uz plānotajiem studiju kursu rezultātiem, piemēram, 1.semestrī studējošajiem studiju kursā “Taktiskās operācijas” tiek veidota izpratne par militāro struktūru, stratēģisko, operacionālo un taktisko līmeni, militārajām operācijām, 2.semestrī studiju kursā “Kopējās kaujas funkcijas” studējošie apgūst kaujas funkciju nozīmi bruņoto spēku organizācijā un uzdevumu izpildē, savukārt 3.semestrī studiju kursā “Taktiskās situācijas izpratne” iepriekš apgūtās zināšanas, prasmes un kompetences ir pamats karadarbības operacionālajā un taktiskajā plānošanā.

Studiju kursu sasniegtie rezultāti, ko veido zināšanu, prasmju un kompetenču kopums, formulēti tā, lai tiktu sasniegti studiju programmas kopējie sasniegtie studiju rezultāti. Studiju kursu kartējumā (skatīt 6.pielikumu) redzams, ka studiju kursu plānotie rezultāti atbilstoši studiju programmas daļām sasniedz kopējos studiju programmas rezultātus.

Studiju programmas studiju kursu saturs nodrošina 5.līmeņa profesionālās kvalifikācijas iegūšanu, kā arī studiju kursu saturu nosaka aktuālās nozares tendences, darba devēju prasības. Aktuālās nozares tendences, piemēram, mūsdienu karadarbības vides daudzdimensionālais raksturs, NATO definētās karadarbības dimensijas, aktualitātes starptautiskās drošības situācijā, visaptveroša valsts aizsardzība, ir iekļauta tādosursos kā “Mūsdienu karadarbības vide un tehnoloģijas”, “Visaptveroša valsts aizsardzība”/ “Informācijas karš”, “Drošība un drošības politika”/ “Mazas valstis un konflikti”, kas studējošajiem veido padziļinātu izpratni par militāro aizsardzību, tajā skaitā arī šā brīža ģeopolitiskās situācijas kontekstā. Savukārt tādosursos kā “Militārā vadība”, “Militārā pedagogija”, “Militāro organizāciju kultūra” studējošie iegūst zināšanas, prasmes un kompetences, ko darba devējs sagaida no instruktora, kuram jāstrādā ar personālu gan no personālvadības, gan militārās vadības un apmācību procesa aspekta. Obligātās daļas un ierobežotās izvēles studiju kursu saturs veicina studējošo kompetenci informācijas pratībā, problēmu analizēšanā un profesionālās darbības izpratni plašākā kontekstā, tādējādi stiprinot teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas militārā dienesta pienākumu veikšanai un sekmē vispusīgu personības attīstību, profesionālās kompetences un konkurētspēju mainīgajos sociālekonomiskajos apstākļos.

Studiju kursu aprakstus skatīt 5.pielikumā.

3.2. Studiju programmas īstenošanas mehānisma (tajā skaitā vērtēšanas) novērtējums, iekļaujot analīzi par to, kā tie nodrošina studiju rezultātu sasniegšanu. Iekļaut skaidrojumu, kā studiju procesa īstenošanā ņemti vērā studentcentrētas izglītības principi un iekļaujot informāciju par studiju procesa organizēšanu.

Studiju programma tiek realizēta nepilna laika neklātienē, attiecīgi ir mazāks kontaktstundu apjoms, bet lielāks studējošā patstāvīgā darba apjoms. Būtiska nozīme studiju programmas īstenošanas mehānismā studiju rezultātu sasniegšanai ir mūsdienīgu mācību realizēšanai, kas sevī ietver, tehnoloģiju izmantošanu, studiju procesā iesaistīto pušu sadarbību, mācību organizācijas formas, metodes un paņēmienus, kā arī studentcentrētas izglītības pieejai.

Studiju procesā tiek izmantota elektroniskā mācību vide ILIAS, kur studējošajiem vienkopus pieejami mācību materiāli (tekstuāli materiāli, prezentācijas, audio un video faili, saites uz ārējiem un iekšējiem (ILIAS) resursiem), testi, arī testi ar paškontroles jautājumiem, aptaujas, forums saziņai ar mācībspēku un citiem studējošajiem. Izmantojot ILIAS funkcijas, mācībspēks var sniegt atgriezenisko saiti, piemēram, veidot paškontroles jautājumus pēc tēmām, testa iestatījumos pēc testa izpildes sniegt skaidrojumu par jautājumiem, forumā sniegt kopsavilkumu par patstāvīgo darbu u.c. ILIAS ir daļa no mācīšanās vides, kas ir viens no studentcentrētas izglītības pieejas aspektiem, tāpat studējošajiem ir pieejamas studijām nepieciešamās telpas un aprīkojums, kā arī bibliotēka (vairāk skatīt II. Resursi un nodrošinājums).

Studiju laikā tiek veicināta gan pašvadīta mācīšanās, gan mācīšanās savstarpēji sadarbojoties vienam ar otru, tādējādi veicinot sadarbību, kas tiek realizēta, izmantojot dažādas mācību metodes un paņēmienus. Visa studiju kursa norises laikā mācībspēks atbalsta studējošos, tajā skaitā, sniedzot konsultācijas, par to formu un laiku vienojoties ar studējošajiem, neklātienē procesā akcentējot tiešsaistes pieejamību, kā arī, izmantojot elektroniskajā mācību vidē ILIAS funkciju – forums. Kā arī studiju kursa rezultātu sasniegšanai mācībspēks nodrošina konstruktīvu, savlaicīgu un nepārtrauktu atgriezeniskās saites sniegšanu gan kontaktstundu laikā, gan par paveiktajiem patstāvīgajiem darbiem. Lai veicinātu teorijas un prakses vienotību, studiju kursu docēšanai tiek piesaistīti jomas speciālisti, tajā skaitā, darba devēju pārstāvji un militārās nozares eksperti. Studiju procesa realizēšanā iesaistītais NAA personāls, tajā skaitā mācībspēks, regulāri apmeklē seminārus, kursus, piemēram, Augstskolas didaktikas kursi, semināri par jaunākajām tehnoloģiju iespējām mācību procesā, tādējādi paaugstinot profesionālās kompetences metodisko un didaktisko prasmju pilnveidei, kas ir nozīmīgas, lai veicinātu studentcentrētas izglītības pieejas realizēšanu.

Savlaicīgas un korektas informācijas sniegšanai studiju procesa laikā tiek izmantotas dažādas saziņas iespējas, piemēram, ziņojumapmaiņas vietnes, izmantojot mobilo sakaru un ILIAS piedāvātās iespējas, kā arī studējošajiem ir iespēja sazināties ar studiju programmas metodiķi un direktoru.

Studiju programmas ietvaros studējošajiem atbalstu sniedz ne tikai mācībspēks, studiju programmas direktors un metodiķis, bet arī NAA administratīvais personāls, piemēram, studiju attīstības vecākais eksperts, kurš sniedz konsultācijas par studiju procesu un gaitu, bibliotēkas darbinieki, tāpat studējošajiem pieejams NBS psihologu un NBS Kapelānu dienesta atbalsts. Tā kā studējošie ir aktīvajā militārajā dienestā, studiju forma un veids – nepilna laika neklātienē, - dod iespēju studiju procesu savienot ar darba un ģimenes dzīvi.

Studiju rezultātu sasniegšanā būtiska loma ir mācību organizācijas formām un mācību metodēm un paņēmieniem. Studiju kursu apguves laikā tiek izmantotas dažādas mācību organizācijas formas - darbs pāros, grupās, individuālais darbs. Metožu un

paņēmienu izvēlē tiek ņemti vērā pieaugušo izglītības pamatprincipi un attiecīgā studiju kursa saturs un mērķis, kā arī jomas specifika. Tādas mācību metodes un paņēmieni kā, piemēram, lekcijas, situācijas (gadījuma) analīze, problēmrisināšanā balstīta mācīšanās, darbs ar informācijas avotiem, grupu darbs kā metode, projektu darbs, praktiskais darbs, prezentācijas u.c., veicina studējošo mācīšanos un studiju rezultātu sasniegšanu studiju kursā. Studiju programmas īstenošanā nozīmīga sastāvdaļa ir patstāvīgo darbu izstrādei, piemēram, referāts, eseja, prezentācija, darbs ar informācijas avotiem, gadījuma analīze u.c. Īstenojot studentcentrētas izglītības pieeju, studējošie tiek iesaistīti studiju procesa pilnveidošanā, sniedzot atgriezenisko saiti par studiju procesa kvalitāti pēc katra studiju kursa aizpildot aptauju par studiju kursu un mācībspēka darbu, kā arī aptauju par NAA vieslektoriem, sniedzot vērtējumu par kursa saturu, mācībspēka darbu, metodēm, konsultācijām, komunikāciju u.c.. Pēc studiju programmas absolvēšanas tiek veikta arī absolventu aptauja par studiju procesu. Saskaņā ar "Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Iekšējās studiju kvalitātes nodrošināšanas nolikumu" aptaujas tiek veiktas regulāri (skatīt 13.pielikumu, nr.13.7.). Studējošie piedalās NAA mācību padomes sēdēs, kad tiek izskatīti jautājumi par studiju procesu. Studējošo pārstāvji darbojas arī NAA Senātā un studējošo pašpārvaldē. "Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Iekšējās studiju kvalitātes nodrošināšanas nolikumā" (skatīt 13.pielikumu, nr.13.7.) noteikta priekšlikumu un sūdzību iesniegšanas un izskatīšanas kārtība, studējošajiem ir iespēja iesniegt arī anonīmu priekšlikumu vai sūdzību.

Studiju programmā vērtēšanas sistēma nodrošina pilnīgu un objektīvu studējošo sasniegto studiju rezultātu novērtējumu. Studiju rezultātu novērtēšana tiek veikta saskaņā ar "Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Studiju rezultātu novērtēšanas nolikumu" (skatīt 13.pielikumu, nr.13.9.). Vērtēšanā tiek ievēroti šādi pamatprincipi:

1. pozitīvo sasniegumu summēšanas princips – sasniegtie studiju rezultāti tiek vērtēti visa studiju procesa laikā, nodrošinot zināšanu, kā arī studējošā progresa novērtējumu. Studiju kursu apguves prasības ir definētas studiju kursu aprakstos;
2. vērtējuma obligātuma princips – studiju programmas apguvei nepieciešams iegūt sekmīgu vērtējumu visos studijuursos, praksē un izstrādātājā kvalifikācijas darbā;
3. prasību atklātības un skaidrības princips – studiju kursu aprakstos, studiju programmas "Praktiskā militārā vadība" "Prakses nolikumā" (skatīt 7. pielikumu) un "Metodiskie norādījumi kvalifikācijas darba izstrādāšanai, iesniegšanai un aizstāvēšanai" (skatīt 16.pielikumu) definēts pamatprasību kopums studiju rezultātu sasniegšanai. Minētie dokumenti studējošajiem pieejami elektroniskajā mācību vidē ILIAS. Mācībspēks, uzsākot studiju kursu, iepazīstina studējošos ar studiju kursa mērķi, izpildes prasībām un nosacījumiem, sasniedzamajiem rezultātiem un vērtēšanas kritērijiem;
4. pārbaudes veidu dažādības princips – studijuursos ir dažādi patstāvīgo darbu veidi, piemēram, eseja, prezentācija, referāts, anotācija, darbs ar informācijas avotu, praktiskie darbi (plāni, shēmas, darbs elektroniskajā sistēmā) u.c., ko studējošie veic gan individuāli, gan sadarbībā ar citiem studējošajiem;
5. vērtējuma atbilstības princips – pārbaudījumi, kā arī patstāvīgie darbi atbilst studiju kursa saturam un studējošajam sniedz iespēju apliecināt zināšanas, prasmes un kompetences.

Studiju programmā īstenoto studiju kursu noslēguma vērtēšanas pamatformas ir eksāmens vai ieskaite, kas noteikts "Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Studiju rezultātu novērtēšanas nolikumā" (skatīt 13. pielikumu, nr.13.9.). Studējošā

sniegumu vērtē studiju kursa mācībspēks. Studiju rezultāti tiek vērtēti 10 ballu skalā vai ar vērtējumu ieskaitīts/ neieskaitīts. Studējošais gala pārbaudījumu ir tiesīgs kārtot, ja tiek izpildītas studiju kursa aprakstā noteiktās studiju kursa apguves prasības. Studējošajiem saskaņā ar “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Studiju rezultātu novērtēšanas nolikumu” (skatīt 13. pielikumu, nr.13.9), ir tiesības saņemt konsultācijas, iepazīties ar izlaboto pārbaudes darbu, saņemt vērtējuma pamatojumu, apstrīdēt vērtējumu.

Saskaņā ar NAA Mācību padomes 14.05.2024. sēdē (protokola Nr.38, lēmums Nr.3) apstiprināto “Metodiku studiju kursu pārejai uz Eiropas kredītpunktu pārnesei un uzkrāšanas sistēmu (ECTS) Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā” (skatīt 2.pielikumā) 1 KP ir 30 akadēmiskās stundas. Studijuursos plānotas klātienes kontaktstundas, pamatojoties uz 19.04.2024. Mācību padomes sēdes (protokola Nr.32, lēmums Nr.1) lēmumā noteikto nepilna laika neklātienes studijā noteikto kredītpunkta struktūru, kur paredzēts, ka 1 KP ir 4 akadēmiskās kontaktstundas (klātiene), 24 akadēmiskās stundas patstāvīgajam darbam, 2 akadēmiskās stundas gala pārbaudījumam; 2 KP – 8 akadēmiskās kontaktstundas (klātiene), 50 akadēmiskās stundas patstāvīgajam darbam, 2 akadēmiskās stundas gala pārbaudījumam; 3KP – 12 akadēmiskās kontaktstundas (klātiene), 76 akadēmiskās stundas patstāvīgajam darbam, 2 akadēmiskās stundas gala pārbaudījumam; 4 KP – 16 akadēmiskās kontaktstundas (klātiene), 101 akadēmiskā stunda patstāvīgajam darbam, 3 akadēmiskās stundas gala pārbaudījumam; 5 KP – 20 akadēmiskās kontaktstundas (klātiene), 127 akadēmiskās stundas patstāvīgajam darbam, 3 akadēmiskās stundas gala pārbaudījumam. Studiju programmā patstāvīgā darba akadēmisko stundu apjoms ir 82,88%, kontaktstundu apjoms (klātienē apgūstamais) – 13,33% (procentuālajā aprēķinā netika iekļauta prakse un kvalifikācijas darbs).

3.3. Studējošo prakses nodrošinājuma raksturojums un analīze, norādīt atbalstu studējošajiem. Informācija par studējošo prakses mērķiem, tās nozīmi kopējo programmas mērķu sasniegšanā. Sadarbības iestāžu izvēles principi un to ieguldījums kopējo studiju programmas mērķu sasniegšanā.

Studiju programmā “Praktiskā militārā vadība” obligātajā saturā saskaņā ar MK noteikumiem Nr.305 “Noteikumi par valsts profesionālās augstākās izglītības standartu” iekļauta prakse 24 KP apjomā.

Nemot vērā aizsardzības nozares specifiku, studiju programmā paredzētās prakses tiek īstenotas NBS vienībās. Prakšu norises laikā tiek izmantota NBS vienībās esošā infrastruktūra un nodrošinājums, prakšu izpildei nav nepieciešams īpašs materiāltehniskais nodrošinājums. Studējošo prakšu organizācija tiek veikta atbilstoši NBS iekšējiem normatīvajiem aktiem.

Prakšu laikā studējošajam atbalstu sniedz prakses vadītājs un studiju programmas direktors. Prakšu kopējo norisi pārrauga studiju programmas direktors.

Studiju programmas ietvaros saskaņā ar studiju plānu tiek realizētas 3 prakses:

1. prakse “Militārā apmācība” 3.studiju semestrī, prakses apjoms 6 KP,
2. prakse “Štāba darbs” 4.studiju semestrī, prakses apjoms 8 KP,
3. prakse “Prakse funkcionālajā jomā” 5.studiju semestrī prakses apjoms 10KP.

Prakšu norise notiek tiešā sadarbībā ar darba devējiem un tiek īstenotas atbilstoši Īsā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas “Praktiskā militārā vadība” “Prakses nolikumā” (skatīt 7.pielikumu) noteiktajiem prakšu mērķiem, uzdevumiem, vērtēšanai.

Prakšu mērķu nozīmi studiju programmas mērķa sasniegšanā skatīt 3.tabulā.

Prakse un tās mērķis	Nozīme studiju programmas mērķa sasniegšanā
Prakses “Militārā apmācība” mērķis ir attīstīt studējošo kompetences bataljona/brigādes līmeņa vienības individuālā un kolektīvā apmācību procesa plānošanas, organizēšanas un vadības atbalstā, kā arī patstāvīgi un atbildīgi veikt jaunāko instruktoru apmācību, apmācību procesa vērtēšanu un izvērtēšanu atbilstoši Nacionālo bruņoto spēku un NATO apmācību direktīvām	Prakšu mērķi un uzdevumi ir cieši saistīti ar profesijas standartā “Vecākais militārais instruktors” norādītajiem pienākumiem un uzdevumiem atbilstoši 5.profesionālās kvalifikācijas līmenim. Īstenotās prakses nodrošina teorētisko zināšanu nostiprināšanu un pielietošanu praktiskajā darbībā militārā dienesta pienākumu veikšanai jomās, kas ir būtiskas vecākajam militārajam instruktoram – apmācību process vienībā, atbalsta sniegšana štāba ikdienas un kaujas uzdevumu izpildē, kā arī kaujas funkcionālās jomas padziļināta izpratne. Tāpat prakšu norises laikā studējošajiem tiek veicināta pilnvērtīga izpratne par vienības līmenī notiekošajiem procesiem un to ietekmējošiem faktoriem, kā arī studējošie gūst priekšstatu, kā studiju laikā iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences tiks pielietotas militārā dienesta laikā taktiskā un operacionālā līmeņa uzdevumu izpildei.
Prakses “Štāba darbs” mērķis ir pilnveidot studējošo zināšanas, prasmes un kompetences bataljona/brigādes līmeņa vienības štāba darbā, atbalstīt virsniekus militārās plānošanas, organizēšanas un uzdevumu realizācijas procesā.	
Prakses “Prakse funkcionālajā jomā” mērķis ir pilnveidot studējošo zināšanas, prasmes un kompetences bataljona/brigādes līmeņa vienībā konkrētā kaujas funkcionālajā jomā.	

3.tabula. Prakšu mērķu nozīme studiju programmas mērķa sasniegšanā.

Var secināt, ka prakšu laikā tiek nostiprinātas studiju procesā apgūtās teorētiskās zināšanas un gūta praktiskā pieredze, lai sasniegtu studiju programmas mērķi – sagatavot NBS instruktorus atbilstoši 5.profesionālās kvalifikācijas līmenim militārā dienesta pienākumu veikšanai taktiskā un operacionālā līmeņa uzdevumu izpildei NBS vienībās valsts aizsardzības spēju stiprināšanā, sniedzot teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas.

Katras prakses beigās prakses vadītājs sniedz atgriezenisko saiti par studējošā zināšanām un prasmēm prakses uzdevumu izpildes kontekstā. Studējošie pēc prakses iesniedz studiju programmas direktoram prakses atskaiti un piedalās prakses aizstāvēšanā. Balstoties uz prakses vadītāja novērtējumu par studējošo, prakses atskaiti, iespējams izvērtēt prakses uzdevuma atbilstību programmā paredzētajiem rezultātiem. Pēc prakses tiek veikta studējošo aptauja par praksi, kā arī uzturēta saikne ar vienībām, kas nodrošinājušas prakses īstenošanu, tādējādi tiek iegūta informācija par prakses norisi un iespējām praksi pilnveidot.

3.4. Novērtējums, kā augstskolā izveidotā kvalitātes nodrošināšanas sistēma un tajā noteiktie principi tiek ievēroti studiju programmā, sniegt piemērus. Norādīt, kā tiek ievēroti Standartu un vadlīniju kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (ESG) 1.daļas standarti.

NAA kvalitātes nodrošināšanas sistēma tiek nodrošināta atbilstoši “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas attīstības stratēģijai 2023.-2032.gadam”, Kvalitātes politikai un “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Iekšējās studiju kvalitātes nodrošināšanas nolikumam”, kā arī Standartiem un vadlīnijām kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā.

Studiju programmā kvalitatīvu studiju nodrošināšanai tiek ievēroti Kvalitātes politikā (skatīt 13. pielikumu, nr.13.2.) un “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Iekšējās studiju kvalitātes nodrošināšanas nolikumā” (skatīt 13.pielikumu, nr.13.7.) aprakstītie procesi, kas atspoguļoti 4.tabulā.

NAA iekšējās kvalitātes uzturēšanas procedūras posmi	Piemēri attiecībā uz studiju programmu “Praktiskā militārā vadība”
Informācijas ieguve un datu apstrāde	Informācija par studiju programmas realizāciju tiek iegūta regulāri visa studiju procesa laikā. Tiek veikta: studiju kursu hospitēšana, regulāro aptauju organizēšana (aptaujas par studiju kursiem, mācībspēka, tajā skaitā viesdocētāju darbu, praksi, darba devēju un absolventu aptaujas). Studējošajiem un mācībspēkam par studiju kursu kvalitāti ir iespēja sniegt priekšlikumus un sūdzības, tajā skaitā anonīmi. Studiju programmas metodiķis un direktors informāciju iegūst arī komunikācijā ar studējošajiem, mācībspēku. NAA regulāri notiek administratīvās sapulces, kur tiek sniegta informācija par aktualitātēm NAA, tajā skaitā procesiem, kas var ietekmēt studiju programmas realizāciju. Tāpat reizi gadā tiek pārskatīts studiju plāns un studiju kursu apraksti. Iegūtos datus par studiju programmas realizāciju apkopo studiju programmas metodiķis.
Rezultātu analīze	Datus par studiju programmas realizāciju analizē studiju programmas direktors, nepieciešamības gadījumā sadarbojoties ar studiju attīstības vecāko ekspertu, NAA vadību, mācībspēku.
Problēmu identificēšana un priekšlikumu sagatavošana	Studiju programmas metodiķis un programmas direktors identificē problēmas, izvērtē to būtību un sarežģītības pakāpi un sagatavo priekšlikumus atkarībā no problēmas būtības attiecīgajai NAA struktūrvienībai, lēmēj institūcijai vai NAA vadībai.
Mērķu noteikšana un tūlītējie pasākumi	Nepārtrauktas studiju kvalitātes nodrošināšanai NAA administratīvajās sapulcēs, kā arī Mācību padomē tiek noteikti veicamie uzdevumi un/vai vadlīnijas, atbildīgie un izpildes laiks problēmu risināšanai.
Kvalitātes uzlabošanas plāna izstrāde	Studiju programmas direktors sadarbībā ar metodiķi un studiju attīstības vecāko ekspertu sagatavo kvalitātes ziņojumu pārskata periodā par studiju programmu, kurā tiek iekļauta aktuālā informācija par studiju programmas norisi, norādot studējošo skaitu, atskaitīto studējošo skaitu un to iemeslus, sekmības novērtējumu, ieviesto izmaiņu novērtējumu, atgriezeniskās saites kopsavilkumu un nepieciešamo izmaiņu ieviešanas darbības plānu. Kvalitātes ziņojums tiek izskatīts Mācību padomes sēdē, kurā piedalās arī studējošo pašpārvaldes pārstāvis, kā arī apstiprināts NAA Senātā līdz kārtējā akadēmiskā gada sākumam.

Rezultātu analīze un pilnveide	Studiju programmā ieviestās izmaiņas analizē programmas direktors un novērtējumu atspoguļo kvalitātes ziņojumā. Studiju attīstības vecākais eksperts sagatavo un periodiski pārskata studiju kvalitātes mērījumu metodes un aptauju saturu sadarbībā ar struktūrvienību vadītājiem un akadēmisko personālu.
--------------------------------	---

4.tabula. NAA kvalitātes nodrošināšanas sistēma un piemēri.

Studiju programmas īstenošanā tiek ievēroti šādi Standartu un vadlīniju nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (ESG) 1.daļā noteiktie kritēriji:

1. kvalitātes nodrošināšanas politika - studiju programmas realizācijā tiek ievērota NAA iekšējās kvalitātes sistēma, kas tiek īstenota saskaņā ar “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Kvalitātes politikā” (skatīt 13.2.pielikumu) noteikto, proti, ir noteikti izpildītāji studiju procesa nodrošināšanai, tiek veikts regulārs studiju programmas kvalitātes vērtēšanas process gan studiju procesa laikā (piemēram, studējošo aptaujas), gan pēc studijām (absolventu un darba devēju aptaujas), par studiju programmu tiek gatavoti kvalitātes ziņojumi, studiju procesā tiek ievērots akadēmiskais godīgums. Detalizēti par kvalitātes nodrošināšanas politiku skatīt 8.pielikumā;
2. programmu izstrāde un apstiprināšana - NAA kā NBS vienība attiecībā uz stratēģiskiem jautājumiem, kas skar izglītību, iesniedza AM Personāla attīstības un izglītības padomei priekšlikumu par jaunas studiju programmas nepieciešamību ar mērķauditoriju instruktori. Saņemot akceptu, tika uzsākta studiju programmas “Praktiskā militārā vadība” izstrāde saskaņā ar NAA iekšējos normatīvajos aktos noteikto kārtību, tajā skaitā studiju kursa satura izskatīšana darba grupā, kurā iesaistīti arī darba devēja pārstāvji. Studiju programma tika izskatīta NAA Mācību padomē un apstiprināta NAA Senātā. Detalizēti par studiju programmas izstrādi un apstiprināšanu skatīt 8.pielikumā;
3. studentcentrēta mācīšanās, pasniegšana un novērtēšana – studējošie tiek iesaistīti studiju procesa veidošanā un pilnveidošanā. Studējošie sniedz atgriezenisko saiti par studiju procesa kvalitāti, tiek pieaicināti Mācību padomes sēdēs, kur tiek izskatīti jautājumi par studiju procesu, kā arī studējošo pārstāvji darbojas NAA Senātā un studējošo pašpārvaldē. Studējošajiem ir pieejama informācija par studiju kursu prasībām, tajā skaitā vērtēšanu. Studiju procesa laikā mācībspēks izmanto dažādas metodes un vērtēšanas principus, nodrošina konsultācijas. Tāpat studējošajiem ir pieejama NAA infrastruktūra, tajā skaitā NAA bibliotēka, un elektroniskās platformas – ILIAS un LUIS. Detalizēti par studentcentrētas mācīšanos, pasniegšanu un novērtēšanu skatīt 8.pielikumā;
4. studentu imatrikulācija, studiju gaita, kvalifikāciju atzīšana un sertifikācija – uzņemšana un imatrikulācija studiju programmā notiek saskaņā ar NAA iekšējiem normatīvajiem aktiem, ar studējošo tiek slēgts līgums par izglītības iegūšanu. Studiju gaita tiek monitorēta, tiek izveidota studējošā lieta. Studējošajiem ir tiesības iesniegt lūgumu par iepriekš iegūtas izglītības pielīdzināšanu. Pēc sekmīgas studiju programmas apgūšanas studējošajiem tiek izsniegts diploms. Detalizēti par studentu imatrikulāciju, studiju gaitu, kvalifikāciju atzīšanu un sertifikāciju skatīt 8.pielikumā;
5. mācībspēki – studiju programmas mācībspēku veido akadēmiskais personāls (gan civilie darbinieki, gan militārpersonas) un vieslektori. NAA nodrošina mācību telpu aprīkojumu, kvalitatīvu mācību procesa īstenošanai, kā arī piedāvā NAA mācībspēkam seminārus, kursus profesionālās kompetences

paaugstināšanai. NAA atbalsta mācībspēka akadēmiskās aktivitātes. Detalizēti par mācībspēku skatīt 8.pielikumā;

6. mācību resursi un atbalsts studentiem – studiju programma tiek īstenota, izmantojot NAA infrastruktūru, NAA vienotais informācijas tīkls. Auditorijas aprīkotas ar studiju procesam nepieciešamo inventāru, kā arī studiju procesa nodrošināšanai tiek izmantotas divas elektroniskās platformas – ILIAS, LUIS. NAA ir bibliotēka, kurā ir arī Diennakts lasītava, pieejami printeri un kopētāji. Studējošajiem ir pieejams atbalsts gan par elektronisko platformu lietošanu, gan ir iespēja saņemt konsultācijas bibliotēkā, piemēram, par datu bāzu lietošanu. Studiju programmas ietvaros studējošajiem atbalstu sniedz mācībspēks, studiju programmas direktors, metodīķis, studiju attīstības vecākais eksperts. Tāpat studējošajiem pieejams NBS psihologu un Kapelāna dienesta atbalsts. Detalizēti par mācību resursiem un atbalstu studentiem skatīt 8.pielikumā;
7. informācijas vadība – par studiju programmu katru gadu tiek sagatavots kvalitātes ziņojums, kas tiek izskatīts un apstiprināts Mācību padomē. Informācija par studējošo gaitu, sekmību, atbalstu un citiem jautājumiem tiek izskatīta Mācību padomes sēdēs. Regulārai informācijas aprītei un operatīvai jautājumu risināšanai notiek iknedēļas administratīvās sapulces. Tiek rīkotas arī NAA kopsapulces, kurās personāls un studējošie tiek informēti par aktualitātēm. Detalizēti par informācijas vadību skatīt 8.pielikumā;
8. sabiedrības informēšana – informācija par NAA un studiju programmu tiek publicēta NAA mājaslapā, informācija par studiju procesu un pasākumiem pieejama arī sociālajos tīklos. NAA par studiju programmām informē Atvērto durvju dienās, kā arī dažādos pasākumos ārpus NAA, piemēram, izstādē “Skola”. NAA vadība sniedz intervijas par NAA darbību un studiju programmām. Detalizēti par sabiedrības informēšanu skatīt 8.pielikumā;
9. programmu apsekošana un regulāra pārbaude – studiju programmas direktors veic studiju programmas kvalitātes uzraudzību – sagatavo ikgadējo kvalitātes ziņojumu, seko līdzi studiju programmas realizēšanas gaitā un studiju procesa, pārskata studiju programmas studiju kursu aprakstus un elektroniskajā platformā ILIAS ievietotos mācību materiālus. Detalizēti par programmas apsekošanu un regulāru pārbaudi skatīt 8.pielikumā.

Saskaņā ar veikto analīzi studiju programma atbilst Standartiem un vadlīnijām kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (ESG) 1.daļai.

3.5. Novērtējums par studējošo, absolventu, darba devēju un/vai nozares darba devēju organizāciju un citu nozares organizāciju iesaisti studiju programmas izveidē. Norādīt, kā turpmāk plānots ieinteresētās puses iesaistīt studiju programmas pilnveidē (tajā skaitā augstskolas plānotais darbs ar studējošo un darba devēju aptauju rezultātiem).

Studiju programmas izstrādāšana tika veikta saskaņā ar “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Iekšējās studiju kvalitātes nodrošināšanas nolikumā” (skatīt 13.pielikumu, nr.13.7.) noteikto kārtību, kas nosaka, ka jaunās studiju programmas saturu izskata un apspriež darba grupā, ko apstiprina NBS komandieris. 14.03.2024. ar NBS komandiera pavēli Nr.221 “Par darba grupas izveidi” tika apstiprināta darba grupa, kur tika pārstāvēti darba devēji un NAA pārstāvji (NBS virsseržants, NBS vienību virsseržanti, NAA pārstāvis no Militārās vadības studiju nodaļas un par programmas izstrādi atbildīgā persona). Darba grupa izskatīja un apsprieda studiju programmas saturu (studiju kursus un to sasniedzamos studiju rezultātus) un sniedza priekšlikumus studiju plāna izveidei. Studiju programmas izveides procesā dažādu

jautājumu risināšanai tika rīkotas arī koordinējošās sanāksmes, kur, piemēram, tika izskatīti jautājumi par studējošo skaitu programmā, uzņemšanas kritērijiem.

Lai noskaidrotu studējošo, absolventu un darba devēju viedokli par studiju procesu un studiju kvalitāti, saskaņā ar “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Iekšējās studiju kvalitātes nodrošināšanas nolikuma” (skatīt 13.pielikumu, nr.13.7.) noteikto turpmāk tiks veiktas šādas regulārās aptaujas:

1. studējošajiem aptauja par studiju kursiem, mācībspēka, tajā skaitā viesdocētāju, darbu, praksi;
2. darba devējiem aptauja par absolventu iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču atbilstību militārajam dienestam, kā arī priekšlikumu sniegšanai studiju kvalitātes uzlabošanai;
3. absolventiem par studiju procesu un kvalitāti.

Aptauju rezultāti tiek analizēti un tos izmanto studiju programmas satura un studiju procesa pilnveidei. Aptauju rezultāti tiek apspriesti NAA Mācību padomes sēdē, kurā piedalās arī studējošo pašpārvaldes pārstāvji. Mācību padomē tiek pieņemts lēmums par nepieciešamajiem uzlabojumiem un par to tiek informēts NAA personāls un studējošie NAA kopsapulcē.

Papildu regulārajām aptaujām NAA turpmāk plāno arī papildu tikšanās ar darba devēju pārstāvjiem no NBS vienībām, lai būtu iespēja plašāk analizēt aptauju rezultātus un nepieciešamos uzlabojumus studiju programmas saturā, norisē un citos jautājumos. Tikšanos rezultāti tiks apkopoti, analizēti un apspriesti Mācību padomē, lai pieņemtu atbilstošus lēmumus studiju programmas pilnveidē. Plānots arī tikties ar programmas absolventiem gada laikā pēc absolvēšanas, lai pārrunātu iegūto kompetenču noderību dienesta pienākumu pildīšanā un iegūto ieteikumus, ko vajadzētu pilnveidot programmas saturā.

Darba devēju un militārās nozares pārstāvji tiks iekļauti Valsts pārbaudījuma komisiju darbā, tas dos iespēju viņiem izvērtēt studējošo sagatavotības līmeni un atbilstību dienesta pienākumu izpildei. Plānots, ka arī darba devēju un nozares pārstāvji tiks iekļauti Kvalifikācijas darbu vadīšanā un recenzēšanā, tādā veidā tiks iegūta informācija par noslēguma darbu aktualitāti un kvalitātes līmeni.

Tā kā daļa no docētājiem ir darba devēju pārstāvji, viņi pastāvīgi tiks iekļauti studiju programmas satura izvērtēšanā.

Studiju programmas pilnveidē tiks ņemti vērā arī NAA Padomes locekļu ieteikumi kvalitātes uzlabošanā.

Studiju programmas direktors vismaz reizi ceturksnī tiksies ar studējošajiem klātienē vai attālināti, lai izrunātu ar studiju procesu saistītos jautājumus, un atbildētu uz viņu jautājumiem.

Tā kā studējošie ir NBS profesionālā dienesta karavīri un prakses tiek īstenotas NBS vienībās, studiju programmas “Praktiskā militārā vadība” prakses nodrošināšanai nav nepieciešami darba devēju nodomu līgumi. Prakses tiek īstenotas atbilstoši NBS iekšējiem normatīvajiem aktiem.

IV. Mācībspēki

4.1. Studiju programmas īstenošanā iesaistāmo mācībspēku izvēles pamatojums, kritēriji, kuri izvirzīti mācībspēku atlases procesā, un to analīze, pamatojot atlases kritēriju atbilstību studiju programmas un studiju kursu specifikai.

Lai īstenotu MK noteikumos Nr.305 “Noteikumi par valsts profesionālās augstākās izglītības standartu” noteiktos īsā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmas stratēģiskos mērķus un sagatavotu studējošos kvalifikācijas iegūšanai studiju programmas realizēšanai mācībspēku sastāvs tiek veidots pieaicinot studiju

kursu īstenošanai augsti kvalificētus gan civilos docētājus (NAA un citu augstskolu docētāji), gan militārpersonas.

Lai nodrošinātu, ka studiju kursus realizē kvalificēts mācībspēks, kuri ir savas jomas speciālisti, tika izmantoti šādi atlases kritēriji:

1. mācībspēka kvalifikācija atbilstoši normatīvo aktu prasībām,
2. pieredze attiecīgā studiju kursa specifikas jomā.

Atlases kritēriji nodrošina, ka studiju programmas mācībspēku sastāvu veido docētāji ar pedagoģisko pieredzi, kā arī ar profesionālo pieredzi attiecīgajā jomā. Studiju programmas realizācijā iesaistītajam akadēmiskā personāla pieredze tiek integrēta pasniedzamajos studijuursos, tādējādi sekmējot studiju programmas sasniegamo rezultātu sasniegšanu. Tāpat mācībspēka, kuri ir docētāji citās NAA realizētajās studiju programmās, izvēlē tika ņemtas vērā studējošos atsauksmes, piemēram, par studiju kursu “Projektu vadība”, “Karamākslas vēsture”, “Loģika”, “Kopējās kaujas funkcijas”, “Loģistika”, “Vispārējās fiziskās sagatavošanas integrācija militārajā vidē” docētājiem ir pozitīvas atsauksmes no studējošajiem. Studiju kursu realizēšanai piesaistīti arī jauni docētāji, kuriem ir attiecīgā studiju kursa specifikai atbilstoša profesionālā pieredze un/ vai izglītība. Piemēram, studiju kursa “Digitālā pratība un drošība” docētājam ir pieredze informācijas tehnoloģiju jomā un šobrīd ir datorzinātņu un informācijas tehnoloģiju doktorantūras studente, studiju kursa “Uzņēmējdarbības pamati” docētāja ir Rīgas Tehniskās universitātes studiju programmas “Uzņēmējdarbība un vadīšana” direktore un praktizējošs docētājs. Savukārt studiju programmas nozares studiju kursu realizēšanai tika piesaistīti docētāji ar atbilstošu militāro pieredzi studiju kursa specifikā. Potenciālie docētāji ar militāro pieredzi studiju kursu saturam tika identificēti darba grupā, kas izskatīja studiju programmas saturu. Tāpat nozares studiju kursu realizēšanai tika piesaistīts akadēmiskais personāls no NAA Drošības un stratēģiskā pētnieciskā centra ar atbilstošu pieredzi, piemēram, studiju kursa “Visaptveroša valsts aizsardzība” docētāja ir pētniece, kurai viena no pētnieciskās intereses jomām ir visaptveroša valsts aizsardzība un patriotisms.

Studiju programmas realizēšanā iesaistītais mācībspēks nodrošina iespēju pilnībā sasniegt studiju programmas mērķi, plānotos studiju programmas pasniedzamos studiju rezultātus, nodrošinot teorētisko zināšanu un praktisko iemaņu apguvi studējošajiem.

4.2. Mācībspēku kvalifikācijas atbilstības normatīvo aktu noteiktajām prasībām, ietvert analīzi par mācībspēku kvalifikācijas atbilstību studiju programmas rezultātu sasniegšanai.

Studiju programmas akadēmiskais personāls tiek komplektēts no civilajiem darbiniekiem Augstskolu likumā noteiktajā kārtībā un no karavīriem saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 643 “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas darbības noteikumi”.

No 28 studiju programmas mācībspēkiem 7 docētājiem ir doktora zinātniskais grāds, 12 – maģistra grāds, 5 – bakalaura grāds, 4 – īsā cikla profesionālā augstākā izglītība. Kopumā 25% studiju programmas realizēšanā iesaistītajam mācībspēkam ir doktora grāds, 43 % - maģistra grāds, 18% - bakalaura grāds, 14 % - īsā cikla profesionālā augstākā izglītība. Studiju programmas mācībspēks, kuram ir īsā cikla profesionālā augstākā izglītība, ir karavīri, kuriem ir militārā pieredze attiecīgo studiju kursu jomas specifikai, un saskaņā ar MK noteikumu Nr. 643 “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas darbības noteikumi” 16.punktu lektora amatā var iecelt vai ievēlēt karavīru, kuram ir vismaz īsā cikla profesionālās augstākās izglītības programmā iegūta augstākā izglītība un ne mazāk kā septiņu gadu militārā pieredze.

Šobrīd 2 docētāji, kuriem ir bakalaura grāds, studē 2.cikla augstākās izglītības studiju programmā “Izglītības zinātnes”, 1 docētājs ar maģistra grādu studē datorzinātņu un informācijas tehnoloģiju doktorantūrā, 1 docētājs ir doktora grāda kandidāts, 2 docētāji ar īsā cikla profesionālo augstāko izglītību studē 1.cikla augstākās izglītības programmās.

Studiju programmas realizēšanā iesaistītā mācībspēka kvalifikācija – iegūtā izglītība, darba pieredze atbilstošajā jomā, kā arī pedagoģiskā pieredze nodrošina studiju programmas rezultātu sasniegšanu. Tādi nozares studiju kursu kā “Militārā pedagoģija” (I un II), “Militāro vingrinājumu plānošana un organizēšana”, “Taktiskās operācijas”, “Taktiskās situācijas izpratne”, “Kopējās kaujas funkcijas”, “Loģistika”, “Militārā vadība” (I un II), “Štāba darbība un drošība”, “Militāro organizāciju kultūra” u.c. docētāju militārā pieredze studiju programmas rezultātu sasniegšanā nodrošina nepieciešamās zināšanas, prasmes un kompetences militārā dienesta pienākumu veikšanai. NAA pētnieki studiju programmas ietvaros docē tādus studiju kursus kā “Karamākslas vēsture”/“Latvijas militārā vēsture”, “Drošība un drošības politika”, “Visaptveroša valsts aizsardzība”/“Informācijas karš”, “Mūsdienu karadarbības vide un tehnoloģijas”, “Profesionālā ētika”, nodrošinot studējošajiem padziļinātu izpratni par drošības un aizsardzības nozares specifiku. Vispārīgo zināšanu studiju kursu docētāju kvalifikācija nodrošina studiju programmas rezultātos noteikto kompetenču sasniegšanu, piemēram, studiju kurss “Loģika”, “Digitālā pratība un drošība”.

Sarakstu studiju programmas realizēšanā iesaistītā mācībspēka sarakstu skatīt 9. pielikumā, mācībspēka biogrāfijas skatīt 10. pielikumā.

4.3. Raksturot augstskolas piemērotos mehānismus un procedūras mācībspēku kvalifikācijas paaugstināšanai un zinātniski pētnieciskās darbības veicināšanai, sniegt piemērus par mācībspēku zinātniski pētniecisko darbību.

NAA regulāri piedāvā mācībspēkam iespēju kvalifikācijas paaugstināšanai apmeklēt seminārus, konferences, kursus, piemēram, Augstskolas didaktikas kursu, seminārus par jaunākajām tehnoloģiju iespējām mācību procesā, personības izaugsmes seminārus, lekcijas, NAA elektroniskās mācību platformas ILIAS apmācību kursu. NAA apmaksā dalību semināros, konferencēs,ursos. DSPC pētnieki regulāri uzstājas NAA kopsapulcēs, kur piedalās NAA vispārējais personāls, mācībspēks, studējoši, ar lekcijām par aktualitātēm drošības un aizsardzības nozarē, ATIC piedāvā NAA personālam, tajā skaitā mācībspēkam, apmeklēt industrijas projektu paraugdemonstrējumus, tādējādi stiprinot saikni starp zinātne un izglītību.

Vismaz vienu reizi gadā katram docētājam ir iespēja pilnveidot zināšanas, apgūstot ārvalstu pieredzi, piedaloties starptautiskajās konferencēs vai stažējoties ārvalstu augstskolās vai NATO valstu bruņoto spēku ietvaros rīkotajosursos, semināros, mācībās utt., kā arī Erasmus mobilitātes programmu ietvaros.

NAA atbalsta mācībspēka zinātniski pētniecisko darbību, piemēram, dalību starptautiskajās zinātniskajās un akadēmiskajās konferencēs, dalību pētījumos. DSPC pētnieki, kas ir arī NAA mācībspēks, publicē zinātniskās publikācijas, piemēram, zinātniskais raksts “Russian New Generation Warfare in the Baltic States and Beyond” (autori J.Bērziņš, S.Fabian; 2024), “Foreign and Domestic Policy Implications of Latvia’s Reaction to Russia’s Aggression against Ukraine”, “Russia’s Strategy of Outsuffering and the War in Ukraine” (autors T.Rostoks; 2023). Mācībspēka zinātnisko publikāciju sarakstu skatīt 11. pielikumā. DSPC 2023.gadā rīkoja starptautisko konferenci “Russia’s War against Ukraine: Strategy, military technology, and European security”, kas norisinājās divas dienas.

V. Studiju programmas atbilstība normatīvajiem aktiem

Studiju programmas “Praktiskā militārā vadība” realizācija notiek saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem.

Saskaņā ar Augstskolu likuma 15.¹ pantu par senāta kompetenci, kas nosaka, ka senāts lemj “(..) par studiju programmu atvēršanu, saturu un attīstību, kā arī slēgšanu”, kā arī MK 11.06.2024. rīkojuma Nr.447 “Par Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Satversmes apstiprināšanu” apstiprinātās “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Satversmes” 19.2.apakšpunktu, kas paredz, ka senāts izskata un apstiprina izglītības programmas, NAA Senātā 15.10.2024. pieņemts lēmums par studiju programmas “Praktiskā militārā vadība” izveidi (skatīt 12.pielikuma 12.1. pielikumu) un studiju programma apstiprināta NAA Senātā 06.12.2024.

Lai īstenotu Augstskolu likuma 55. panta astotajā daļā noteikto: “Studiju programmas slēgšanas gadījumā augstskola finansiāli nodrošina studējošajiem iespēju turpināt izglītības ieguvī citā attiecīgās augstskolas vai citas augstskolas studiju programmā”, studiju programmas “Praktiskā militārā vadība” studējošajiem studiju programmas īstenošanas pārtraukšanas gadījumā tiek nodrošināta iespēja turpināt studijas NAA pirmā cikla profesionālajā augstākās izglītības studiju programmā “Sauszemes spēku militārā vadība” (skatīt 12.pielikuma 12.2.pielikumu). Skaidrojumu par zaudējumu kompensāciju studējošajiem skatīt 12.pielikumā, nr.12.3.

Augstskolu likuma 7.panta otrā prim daļa nosaka, ka NAA ir NBS sastāvdaļa un savukārt tās otrais punkts paredz, ka attiecībā uz NAA “Ministru kabinets ir tiesīgs, ja to prasa šīs augstskolas militārā vai profesionālā specifika, paredzēt citu kārtību studējošo skaita noteikšanai, studējošo un akadēmiskā personāla komplektēšanai, studiju līgumu slēgšanai, studiju programmu ekspertīzei pirms apstiprināšanas un studējošo pašpārvaldes finansēšanai, kā arī atšķirīgas prasības rektora kvalifikācijai un ierobežojumus šajā likumā noteiktajām studējošo un studējošo pašpārvaldes tiesībām”.

Saskaņā MK 08.03.2022. noteikumiem Nr.157 “Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu, valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību un valsts nodevu par valsts valodas prasmes pārbaudi” 12. pielikuma 12.4.pielikumā pievienots apliecinājums par mācībspēka latviešu valodas zināšanām.

MK 07.11.2024. noteikumu Nr. 643 “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas darbības noteikumi” 13. punkts paredz, ka “Ar karavīriem un zemessargiem pirms studiju uzsākšanas akadēmijā slēdz līgumu par mācībām atbilstoši Ministru kabineta noteiktajai kārtībai, kādā karavīru vai zemessargu nosūta uz izglītības iestādi, ar citām personām – studiju līgumu”. Savukārt MK 12.10.2010. noteikumu Nr. 953 “Kārtība, kādā profesionālā dienesta karavīru nosūta uz izglītības iestādi dienesta pienākumu izpildei nepieciešamās izglītības iegūšanai un sedz mācību izdevumus, kā arī šo izdevumu atmaksāšanas kārtība” 7.punkts nosaka, ka līgumā par mācībām paredz: līdzējus un līguma priekšmetu, līdzēju tiesības un pienākumus, saskaņā ar šiem noteikumiem noteikto mācību izdevumu apmēru katram gadam vai laikposmam, kurā karavīrs ir ieguvis izglītību, līguma spēkā stāšanās un izpildes termiņu. Līguma par mācībām formu nosaka Aizsardzības ministrijas 05.07.2012. noteikumi Nr.13-NOT “Kārtība, kādā apkopo informāciju par militārās izglītības iestāžu kopējiem uzturēšanas izdevumiem, kā arī aprēķina un apstiprina ar izglītības iegūšanu vai kvalifikācijas paaugstināšanu tieši saistītos izdevumus un noslēdz līgumu par izglītības iegūšanu vai kvalifikācijas paaugstināšanu”. Līguma par izglītības iegūšanu paraugu skatīt 12. pielikuma 12.5.pielikumā.

Par studiju programmu apguvi izsniedzamā īsā cikla profesionālās izglītības diploma un tā pielikuma paraugi izstrādāti saskaņā ar MK 16.04.2013. noteikumu

Nr.202 “Kārtība, kādā izsniedz valsts atzītus augstāko izglītību apliecinājošus dokumentus” prasībām, diploma paraugu un tā pielikumus skatīt 12. pielikuma 12.6.pielikumu.

Saskaņā ar MK 07.11.2023. noteikumu Nr. 643 “Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas darbības noteikumi” 21.punktu, studiju programmas ekspertīzi, izvērtējot tās atbilstību valsts aizsardzības vajadzībām, veica NBS veiktās ekspertīzes atzinumu skatīt 15.pielikumā.

Atbilstoši Augstskolu likuma 59.³ panta prasībām par ārpus formālās izglītības apgūto vai profesijas pieredzē iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču atzīšanu NAA izvērtē personas ārpus formālās izglītības apgūtās vai profesionālajā pieredzē iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences saskaņā ar NAA “Nolikumu par ārpus formālās izglītības apgūto vai profesionālā pieredzē iegūto kompetenču un iepriekšējā izglītībā sasniegtu studiju rezultātu atzīšanu Nacionālajā aizsardzības akadēmijā” (skatīt 12.pielikuma 12.7.pielikumu).

VI. Pielikumu saraksts

Pielikums	Pielikuma Nr.	Pielikuma datnes nosaukums
I. Studiju programmas atbilstība studiju virzienam		
Studiju programmas salīdzinājums ar citu augstskolu/koledžu studiju programmām	1.pielikums	1.piel_Salīdzinājums ar citam augstskolam.docx
III. Studiju saturs un īstenošanas mehānisms		
Studiju programmas atbilstības valsts izglītības standartam novērtējums	2.pielikums	2.piel_Atbalstība valsts izgl_standartam.docx
Studiju programmas atbilstības profesiju standartam	3.pielikums	3.piel_Atbalstība profesijas standartam.docx
Studiju programmas plānojums	4.pielikums	4.piel_Studiju programmas plānojums.docx
Studiju kursu apraksti	5.pielikums	5.piel_Studiju kursu apraksti.docx
Studiju kursu kartējums	6.pielikums	6.piel_Studiju kursu kartējums.docx
Studiju prakses nolikums	7.pielikums	7.piel_Studiju prakses nolikums.docx
Studiju programmas atbilstība Standartu un vadlīniju kvalitātes	8.pielikums	8.piel_Atbalstība ESG 1.dalai.docx

nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (ESG) 1. daļas standartiem		
IV. Mācībspēki		
Studiju programmas īstenošanā iesaistīto mācībspēku saraksts	9.pielikums	9.piel_Macibspeku saraksts.pdf 9.piel_Macibspeku saraksts. edoc
Mācībspēku biogrāfijas (Curriculum Vitae) Europass formā	10.pielikums	10.piel_Macibspeku CV_zip
Mācībspēku ar studiju programmu saistīto pēdējo sešu gadu zinātnisko publikāciju saraksts recenzējamās izdevumos vai pētniecības vai mākslinieciskās jaunrades sasniegumu saraksts	11.pielikums	11.piel_Macibspeku publikāciju saraksts.docx
V. Studiju programmas atbilstība normatīvo aktu prasībām		
Studiju programmas atbilstība normatīvo aktu prasībām	12.pielikums	12.piel_Atobilstiba normativo aktu prasibam.docx
Citi ar studiju programmas īstenošanu saistītie dokumenti		
NAA iekšējie normatīvie akti	13.pielikums	13.piel_NAA ieksejie normativie akti.docx
Studiju programmas izmaksas	14.pielikums	14.piel_Studiju programmas izmaksas.docx
Atzinums par NAA īsā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmu	15.pielikums	15.piel_Atzinums par NAA īsā cikla profesionālās. edoc

“Praktiskā militārā vadība”		
Metodiskie norādījumi kvalifikācijas darba izstrādāšanai, iesniegšanai un aizstāvēšanai	16.pielikums	16.piel_Metodiskie_nor_kval_darbam.docx